

TÜRK MİLLETİNİN EN BÜYÜK MATEMİ

Her Türk'ün yüzünde, Atatürk'ün öldüğü günün yıldönümünde tazelenen derin teessür ve ızdırabın mânâsı okunuyor

Ebediyete kadar..

O.. dün Türk Milleti için kurtarıcı, yapıcı ve ilerletici bir varlık tezahürü idi. Gene O bu gün Türk Milletinin içi, kanında, dimağında, gönlünde dolaşan hâkim varlık oldu.

Dün fânî idi, bugün ebedî..

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

10 İkinciteşrin 1939 sabahı güneşin Türk yaylalarını ısıttığı anda, Türkiye bakanlar şunu görürler: Nizâsız, ihtilâfsız, sınıfsız tek millet, tek kalb, tek dimağ. Sulha çalışan, kuvvetine güvenen, istikbale inanan bir millet. Huzurlu, işi gücü içinde, vakur, çalışkan, kalkınan, ilerleyen; yeryüzü ölçüsü içinde sevilen, sayılan bir varlık.

O, 1900 lerin gerisinde bu Türkiye'yi tasavvur etti. 1919 da bu Türkiye'yi yapmaya savaştı ve.. 10 İkinciteşrin 1938 sabahı Türkiye'yi, Türk milletini bu kıratta, bu vazî'da ve bu halde bırakarak gitti.

O, bir yıl önce bugünün sabahına kadar Türk milletini için kurtarıcı, yapıcı ve ilerletici bir varlık tezahürü idi. Yine o bugün Türk milletinin içi, benliği, ruhu; kanında, dimağında, gönlünde dolaşan hâkim varlık oldu.

Dün fânî idi, bugün ebedî.

Bunu kendisi de biliyordu. Bir gün öleceğine inanmıştı:

— Benim naçiz vücudum bir gün elbette toprak olacaktır. Fakat, Türkiye Cumhuriyeti ebediyete kadar payidar olacaktır..

Dişordu. İnandığı, inandığı gibi oldu. Fakat, tek farkla. Ebediyete kadar yaşayacak olan yalnız Cumhuriyet Türkiye'si değildir. Atatürk ve Türkiye Cumhuriyetidir. Onun belki insanlık hisleri, tevazuu, insanlık görgütleri ona bunu söyletmezdi; o bu kadarını bilemezdi! Fakat, artık o bugün iki varlığı tek şahsiyette mezcetmiş olarak yaşıyor ve.. onun ebedî adı: Atatürk Cumhuriyetidir.

Bu topraklar üzerinde, bu göklerde ve bu sınırlar içinde bunun dışında hiçbir fânî varlık, hâkim emel, değişik ihtiras doğamaz, yaşayamaz, boğulur.

Bugün 18.000.000 Türk ona bekçilik ediyoruz. Yılların boyunca bu 28, 38, 98 ve 180.000.000 olacak ve bu milyonlar daima nizâsız, ihtilâfsız, sınıfsız, yekpare, inkılâpçı ve başarıcı Atatürk Cumhuriyetinin ilerleyen, büyüyen, genişleyen ruh ve hacmine muhafızlık edeceklerdir.

Ve.. eğer ebediyetin de bir sonu varsa, (Devamı 3 üncü sahifede)

BÜYÜK MANEVÎ HUZURUNDA BİN HÜRMET VE MİNNETLE EĞİLİRİZ

Millî Şef Atanın manevî huzurunda

Bugün Ebedî Şefimiz Atatürk'ün hayata veda ettikleri günün fânî yıldönümüdür. Tarihi değiştiren, bir milletin mukadderatını felâketten saadete döndüren O en büyük adamın aramızdan ebediyete intikalının bu acı dönüm yılı münasebetiyle bütün yurdda olduğu gibi Ankarada ve şehrimizde de bu sabah hâzin merasim yapılmış, 's mülyon insan bir tek kalb halinde azîz ölüyü hürmetle anıp ağlamıştır.

Hazırlanan program mucibince Türkiye'nin her tarafında merasime aynı anda başlanmıştır; sabahleyin saat tam 9 u 5 geçte Atanın gözlerini fânî dünyaya kapadığı bu dakikanın heyecanı içinde; herkes ihtiram ve huşu'la ayakta durup «O» nun manevî huzurunda eğilmiştir.

Büyük matem dolayısıyla neşriyatını tatil eden Türkiye radyo postalarında tam bu anda; Millî Şef İsmet İnönü'nün beyannameleri okunarak, büyük matem günümüz cihana bildirilmiş ve Türkiye radyo postalarının bugün haber servisinden başka neşriyatta bulunmayacağı ilâve olunmuştur.

ANKARADA

Ankara 10 (Telefonla)— Bugün yurdun her tarafında ihtifallerle geçirilen büyük matem en derin tezahürleri başşehirimizde görülmektedir.

Sabahleyin saat 9 da Cumhurbaşkimimiz İsmet İnönü Etnografya müzesine gelmişler ve kendilerini hürmetle selâmlayan askerin selâmına mukabele ederek müzeye girip Ebedî Şefin manevî huzurunda eğilmişler ve bir celenk koymuşlardır.

Millî Şefin yanlarında kâtipi ummilleri ve yaverleri de bulunuyordu.

İsmet İnönü müzeden ayrıldıktan sonra Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil ve İcra Vekilleri Heyeti müzeye gelerek celenkler koymuşlar ve hürmetle eğilmişlerdir.

Bunu takiben mekteplilerin tazim ziyareti başlamıştır.

Şimdi tekml Ankara mekteplileri sıra ile müzeye gelmekte ve Ebedî Şefin muvakkat medfenine celenkler koyarak hıçkırıqlarla ağlamaktadırlar.

Diğer taraftan bu sabah Halkevinde de bir ihtifal yapılmış, muazzam bir kalabalık iştirak etmiştir.

İhtifale başkan Ferit Celâl Güvenin nutkile başlanmış ve 5 dakika ihtiram sükûtu yapılmıştır. Muhtelif hatipler söz söylemişler, bu meydana Behcet Kemal heyecanlı bir hitabede bulunmuştur.

Nutukları müteakip Atatürk'ün onuncu yıldaki nutku ve gençliğe hitabı filimde gösterilmiştir.

Bilâhare bir heyet halinde müzeye gidilerek mukaddes medfen ziyaret edilmiştir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Millî Şef'in Millete Beyannamesi

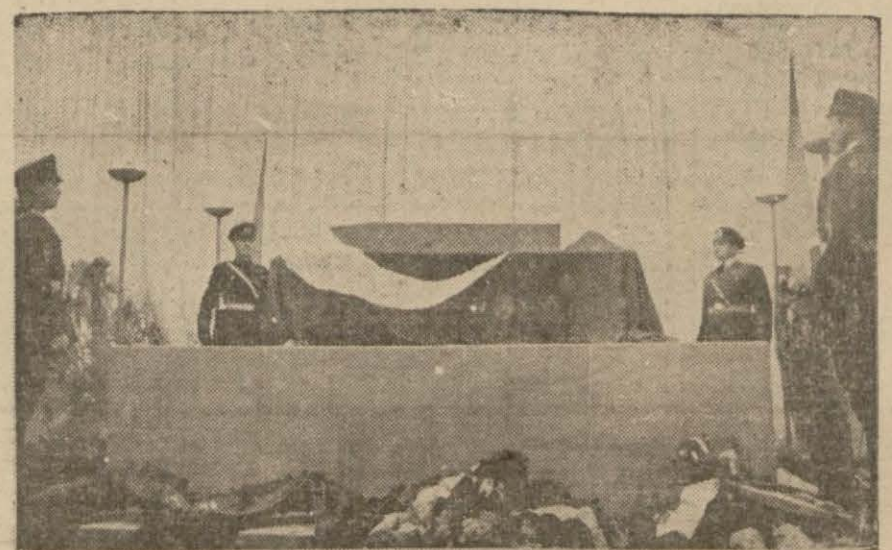
Ankara: 21/11/938

Büyük Türk milletine; Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletinin ihtiram kolları üstünde Ulu Atatürk'ün fânî vücudu istirahat yerine tevdi edilmiştir. Hakikatte yattığı yer, Türk milletinin onun için aşk ve ıftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür. Atatürk, tarihte uğradığımız

en zalim ve haksız itham gününde meydana atılmış, Türk milletinin mâsum ve haklı olduğunu iddia ve ilân etmiştir. İlk önce ehemmiyeti kavranmamış olan gür sesi, aslâ yıpranmayan bir kuvvetle nihayet bütün cihanın şuuruna nüfuz etmiştir.

En büyük zaferleri kazandıktan sonra da Atatürk, ömrünü

(Devamı 3 üncü sahifede)

HÂDİSELER KARŞISINDA

Son Telgraf

ON SENEDİR YEMEK

YEMİYEN BİR KADIN

İspanyanın Burjos şehrinde yaşayan bir kadın tamam on seneberi, yalnız hava ile yaşıyor. Ağması, ne bir lokma ekme, ne yemek koymamış! Herkes merak ediyormuş. Bu kadın nasıl yaşıyor?

25 yaşında ve çok da güzel olan bu kadının halli, mühim bir tetkik mevzuu. Biz de merak ettik, düşündük, tasdıktık: Olsa, olsa dedi, bu kadın, bu güzel mahlûk, her gün sabahın akşamı kadar, kocasının başına otalıyarak yaşamaktadır.

KRAVAT ÜZERİNDE

İHTİKAR YAPILIYORMUŞ!

Şimdi de, ihtikar komisyonuna, kravatlar üzerinde ihtikar yapıldığını haber vermişler. Çok şükür ki, kravat, havayıcı zaruriye maddelerinden değildir. Takas da olur, takmasa da... Şahsen, sık sık kravat değiştiren bir insan değilim. Dört mevsim için dört kravat alırım, bütün bir sene gider.

Galiba ihtikar komisyonu arası da, kravat ihtikarının ehemmiyet ve ciddiyetine kani değildir ki, ihtimaa gelmemişler ve toplantı olmamış. İçtima günü ayrıca ilan edilcektir.

Eğer, ihtikar komisyonu, diğer maddelerin üzerinde tetkikler yapmak için de, böyle nazlanarak toplantıya geyorsalardı, halimiz duman...

ÇEKİRDEKSİZ DOMATES

NASIL YETİŞTİRİLİR?

Yapılan ilmi tetkiklerde görülmüş ki, patlıcan, domates gibi sebzelemin çekirdekleri mide için ağırdır. Bunlar hazmedilemiyor. Bunun için de, bu sebzelemin çekirdeksiz olarak yetiştirilmesine çalışıyorlar. Artık, bu iş aşı ile mi olur, sırnağı ile mi, bilmiyorum. Ziraat mütehassısları herhalde bunu bulurlar.

Fakat, çöpsüz üzüm nasıl olmazsa, çekirdeksiz domates de öyle, insana garip geliyor. Yetiştirilseir bakılmı da görelim...

Yeni Şark istasyonu

Menafii umumiye kararı alındığından Ahırkapıda faaliyete geçiliyor

Ahırkapı ile Yenikapı arasındaki demiryolu güzergahında bulunan aşap evleri sarı gayri menkul malların sür'atle yıkılıp ortadan kaldırılmalarına bugünlerde başlanacaktır. Belediyenin, bu yerlerin istimali için Dahiliye Vekâletinden istediği menafii umumiye kararı dün kabul ve asdik olunarak Belediye reisliğine gönderilmiştir.

Yıkılacak yerler hemen tanzim olunacaktır.

Diğer taraftan bu tanzim işi bittikten sonra Ahırkapıda muazzam bir gar ve istasyon binası ve tesisi da vüde getirilmesine başlanacaktır.

Bu tesistat bittikten sonra Avrupa ekspresi ve konvansiyonel trenleri Ahırkapıda duracaktır. Yani seyyahlar İstanbul buradan gireceklerdir.

Şimdiki Sirkeci istasyonu ise

YEMEGİN İÇİNE

AFYON KOYMUŞLAR

Yedikleri yemeğin içine afyon koyup yutanlar yakalanmışlar. Ne garip insanlar var? Afyon denen şu zıkkım insanı şehirliden birsey değil mi? Mademki, kendilerine kastları var, zehirlemek istiyorlar? Ne diye yemeğin içine afyon koyup, hem yemeğin, hem ağızlarının tadını bozarlar. Mutlaka zehirlemek istiyorlarsa, bir süçüye uğrayıp bir bardak süt içirmek akıllarına gelmedi mi?

ŞEHİR MECLİSİ AZASI

BELEDİYEDEN AYLIK ALIR MI?

Şehir meclisinde iki azanın vaziyeti, bir sürü gürültüye sebep oldu. Mesele şu: Bir adam, hem şehir meclisinde aza, hem dâimî encümeninde aza, hem de, bir belediye müessesesi olan elektrik idaresinde vazife sahibi olabilir mi?

Bizim bildiğimiz göre, şehir meclisi azasının vazifesi, bütün belediye müesseselerini, belediye işlerini, belediye muamelatını kontroldür. Eğer, aynı insan, belediyeye bağlı bir müessesenin bünyesinde maas da alıyorsa, bu zat, bu müessese üzerinde kontrol ve mürakabe salâhiyetini nasıl kontrol edebilir? Mesele, bir şekil, bir kanun meselesi değil, ruh, maksat, gaye meselesidir. Eğer, halledilecek dava, yalnız şekle yuymak, formaliteyi kurtarmak ise, ona diyeceğimiz yok.

30 SABAKASI OLAN

13 YAŞINDAKİ ÇOCUK

Bir çocuk yakalanmış, henüz 13 yaşında olduğu halde, tamam 30 sabakası varmış: Yani, sabaka adedi o kadar çok ki, çocuğun her aybaşı bir hirsızlık yapıp anlaşıyor. Bu kadar meahretli, bu kadar müstait, bu kadar profesyonel olmuş bir insan kolay bulunmaz.

Gazetelerin yazdığına göre çocuğu tevkifhaneye göndermişler, halbuki tevkifhaneye değil, müzeyne göndermek daha doğru olurdu.

AHMED RAUF

POLİS VE MAHKEMELER

En büyük tılsım

Aslye altıncı hukuk mahkemesinin kapısından genç bir kadın, siyah elbiseler içinde titrediği pek belli olan inocek bir kadın... ve arkasından kocası girdi.

İkisi de mütereddit adamlarla dinleyiciler arasında ilerleyip reisin önündeki büyük sırada yerlerini aldılar. Genç kadın elinden tuttuğu sarı yumuk saçlı, mavi deniz gözlü bir yavru ortalarına oturttu. Sonra başını öne eğip kendi âlemine daldı.

Genç kadına bakar bakmaz onu tanıır gibi oldum. Bu, benim gibi hemen bütün şehrin bildiği ve san'atkarı, 6 yıl evvel hummalı bir aşk macerası neticesinde bir alle yuvası kurmayı san'atına terah ederek işinden ayrılmış. Ve izdivaçlarından sonra hemen her yerde ikisi de birbirinden ayrılmaz bir küll olarak beraber görünürleri, aşklarının temizliği, yuvalarının şenliği ile tanınırlardı.

O vakitler bu genç kadın çok güzeldi. Halbuki şimdi... karışımızda soluk yüzü uzamış, omuzları daralmış, küçülmüş bir hasta kuş gibi büzülen, titreyen bir kadın vardı.

Hele gözleri... Eskiden sakın bir göl gibi durgun duran bu yeşil gözler artık isli bir cam gibi donuktu ve onlar da şimdi neşe, saadetten başka hersey görünüyordu.

Onun her halinden büyük bir ızdır içinde kıvrandığı, dört yıl evvel kurulan yuvanın mavi deniz gözlü bir bebekle şenlenmesine rağmen yıkılmak üzere olduğu anlaşıyordu.

Nitekim biraz sonra istidasi okununca, cai hakikat de meydana çıktı.

Oraçan anladığımız göre haksız olan, kabahatli bulunan erkekti. Bu işe yapı, temiz, sevgili çocuğa kıymış, üstüne bir sokak kadından daha aşığış yaradılıştı bir kadın severek varını yoğunu ona yedirmek için, gündelik zevklerini derinliğine dahı gitmek için ona bu muhakemeyi açmıştı.

Hakim barışmak teklif etti. Genç kadın bu teklife karşı başını önüne eğip sustu. Erkek ise şiddetle reddetti.

O vakit celse şahit celbi için talik olundu. İkisi de ağır ağır dışarı çıktılar ve birbirlerine hiçbir şey söylemeden ayrıldılar. Genç kadın sağ kordora, erkek de aksi tarafa gidiyorlardı. Nerede ise artık kalabalığa karışacaklardı. İşte bu anda tubaf birsey oldu:

Ağlamamak için gözleri sık sık açıp kapanan bedbaht kadının elinden tuttuğu sarı ipek saçlı, mavi deniz gözlü küçük yavru bir kuş silikimessile annesinin elinden kurtuldu. Sonra küçükü bacalarının bütün hızla genç adamın arkasından koşarak haykırmağa başladı:

— Babam! Babacığım! Ne olur bizi, anneyi yalnız bırakma?

Öbürü, kulakları yırtan bu içli ferayati üzerine olduğu yerde taş kesilmişti sanki...

Bir müddet; yanına gelip kucağına atılan yavrusunu kolları arasında sınıksı sıkıp öptü. Sonra duvarın bir köşesine yaslanıp boğulu boğulu hıçkıran genç kadını yanına yaklaşıp:

— Mender ol Sâra dedi. Artık evden, senden ve yuvamızdan hiç ayrılmayacağım...

Ve anneliği babacığını arasında

Yeni yeni binalar

Sürpagopta yeni apartmanlar yapılacak

Şehir dahilinde bulunan mezarlıkların kaldırılması işle meşgul olan Belediye şimdi Beyoğlu tarafındaki bu kabil bütün mezarlıkları da kaldırmaya başlamıştır.

Bu meydana Harbiye ile Taksim arasındaki meşhur «Sürpagop» mezarlığı da kaldırılarak temiz lenmektedir.

Sürpagopta mezarı bulunanlar bu mezarını 10 gün içinde kaldırmaya mecbur tutulmuşlardır. Kendileri kaldırmadıkları takdirde Belediye kaldıracaktır. Mezarlar kaldırıktan sonra da burası tanzim olunacak ve Taksimdeki eski talimhane meydanı gibi arsalarla ifraz olunarak yepyeni, modern bir mahalle vüde getirilecektir.

Belediye tarafından istiyenlere satılacak olan bu arsalar da son sistem ve yeknasak apartmanlar ve inşaat yapılacaktır.

Eğitmen kursu mensupları Ankaraya gidiyor

Vanıköydeki beden terbiyesi eğitmen kursu mensupları öbür gün şenrimizden Ankaraya hareket edeceklerdir. Eğitmenler bayram münasebetine beden enstitüsü gençleriyle gençlik stadyumunda büyük bir hendob müسابakası yapacaklardır.

Başvekâlet beden terbiyesi umum müdürüğü hendobun memleketimizde, gençlik arasında tammümüznü artır ettiğinden bu müsabakalara çok ehemmiyet verilmektedir.

Diğer taraftan aynı gün matbuat takımı da Ankaraya gidecektir. Ankara Demirsör futbolcuları da o gün İstanbul'a geleceklerdir.

Ka've idhalâtı

Kahve ithalatının takas yolile serbest bırakılması hakkındaki karar dün şehrimizdeki âkâdamlara tebliğ olunmuştur. Bu karara göre kahve ithalâtı ancak önümüzdeki ayın 1 inci gününden itibaren serbest bırakılacaktır.

Açıktaki Kalan Vatandaşlar

Geçenlerde Diklilde meydana gelen zelzele faciasında birçok vatandaş öldü. Yüzlerce kişi de açıktaki kalmıştı. Açıktaki vatandaşları muvakkaten ve sür'atle barındırmak için, şimdilik on kişier odalı 25 pavyon inşası kararlaştırılmış ve bu pavyonların ihalesi yapılmıştır.

Devletin, bu hareketi, takdire lâ-yıktır. Temenni edelim ki, inşaat sür'atle bitirilsin ve vatandaşlar, şu kiş gününde, bir an evvel, başlarını sokacak bir yer bulabilsinler...

BURHAN CEVAD

durun yavrularını okşayarak ilâve etti:

— Küçük Gönül; tekrar barışın gönüllerimizin, baştan nes'elenecek yuvamızın en büyük güneş ve tılsımı olacak yavrucağım...

Halûk Cemal

Haydi geliniz de ocak başında birer kahve içiniz.

Aysenin annesi odadan çıktı. — Geliyorum... Geliyorum... Vücudüm ıslandı... Üsüdüüm. Ocacı ne çabuk yakıntı?

Salih kapıyı açtı:

— Ayşe nerede?

— O soyundun... Islak elbiselerini aldım. Ateşte kurutacağım.

— Haniya, neden gelmiyor o ocak başına?..

— Biraz uzandı sedirin üstüne. Baş ağrıyor. «Uyursam, hafifle - rim diyor.

— Keşke ocak başına gelseydi. Bir kahve içey, aklı başına gelirdi.

Aysenin anası içeriye girdi:

— Hele ilkönce ben bir kahve içeyim de. Benim de aklım başında değil. Bu ne müthiş felâketti. Muharremde böyle korkunç bir yağmur görmedim vallahi. Evleri yıktı... Sokakları, bahçeleri sel bastı.

İbrahim ağa karısını yanına çağırıyor:

— Şuraya otur bakalım. Allah razı olsun Salihten. Bize üstelik ocak ta yakıtı. Sırtımızı ısıttı. Çok temiz yürekli bir erkektmiş o.

Sonra gülererek karısının kulağına fısıldadı:

— Haftaya nikâhımız var. Salihle konuşuk... Sözeştik. Yarın da evin taminine başlıyoruz.

— İkisi de çok acele. Evi tamir için parayı nereden buldun?

İbrahim:

(Devamı var)

HALK FİLOZOFU

Atamızı anıyoruz

Atamızı kaybettikimiz gün... Türk milleti, tarihini, en büyük yasını tutuyor. Bugün, matemimiz var. En küçüğümüzden, en büyüğümüze kadar, onu anıyoruz. Onun hatıralarını yaşıyoruz. Daha dün gibi idi. Henüz gözlerimizdeki yaş kurumadı.

En büyüğümüz, babamız, kurtarıcımız, yine bugünkü gibi günlerden birinin nemli, puslu, sıkımlı bir sabahında, gözlerini ebediyen hayata yumuştu. Ata, nasil ölmüştü? Bu kara, bu acı haberi ilk duyduğumuz anlarda, inanmamıştık. İnanam istememiştik.

Onun aziz nâşını, alevden meşalelerin aydınlattığı büyük salonun derin sükkünü, ve huşu veren loşluğu içinde Türk bayrağına sarılmış, birer çelik sütun gibi, dimdik, ayakta nöbet bekleyen kılıç çekmiş Türk ordusu müessesilerinin arasında, gördüğüm gününü hatırlıyorum.

Önünden bir millet eğilerek geçiyordu. Çocuk, kadın, erkek, genç, ihtiyar.

Önünden bir millet ağıyarak, hıçkırarak, omuzları sarsıla sarsıla geçiyordu. Bu geyenler, Atatürkün yaratığı, Atatürkün sonradan yaşattığı, can verdiği millet idi. Atatürk, Türk milleti, henüz kıyamet kopmadın, ruhumahşer gelmeden, basubadelmevin sırtına erişmiş olan insandı.

Atatürkü unutmuyoruz, unutmuyacağız. O, bizim kurtuluşumuzun, yeniden canlanışımızın sembolüdür. Gönülle - rimizde yanan Atatürk sevgisi, Ata - türk hasretli, Atatürk ruhu, ebediyete kadar sürecektir.

Ata, Ata!.. İçimiz yanıyor, bağrımız kamıyor, dudaklarımız titiyor. Seni özleyiyoruz, Atam! Sen yokken, güneşin rengi ne kadar soluk, bahar ne kadar hüznünlü. Sensiz, Türk vatanı ne öksüz!

Atatürk, yalnız yası tutulmağa değer bir milli kahraman değil, ardundan insanın öleceği gelen bir destan ilâhesidir.

REŞAD FEYZİ

Beyazıt nahiye kongresi

Cumhuriyet Halk partisnin şehrimiz nahiye kongrelerine devam olmaktadır. Dün akşam da Beyazıt nahiyesinin kongresi Letafet apartmanında yapılmıştır. Kongreye istiklâl marşı başlanmış ve Ebedî Şef Atatürkün hatırasına hürme'en üç dakika ayakta sükut olunduktan sonra B. Nuri Çağların reisliğinde müzakerelere geçilmiştir. Neticede eski idare heyeti mesaisi ve hesap raporu okunarak tasvip olunmuştur. Bilâhare de yeni idare heyeti seçimi yapılmıştır. Yeni idare heyetine maa - rif müdürü B. Tevfik Kut, B. Kemal Peker, B. Enver Kuzay, B. Fuad Tibet ve muallim Şinasi Bozoğlu, ydek azalığı da Hıfzı söylemez, Talât Özkan, Ali Rıza Anar, Saim Özalan ve Hüsnü Boran

★ Adliye terfi listesi Yüksek Tasdikte gönderilmiştir.

★ Bizans müzesi haline konmakta olan Ayasofya caminin bahçesi de tanzim edilecek ve bilâhare bahçede bazı eserler teşhir olunacaktır.

★ Şehir meclisi umumî içtimalarını yedi gün daha uzatmağa karar vermiştir.

★ Etrüks vapurunun kazanlarındaki tamirat bitmiştir. Vapur önümüzdeki hafta seferlerine başlayacaktır.

★ Ayazağadaki süvari binicilik okulunda iki gündenberi devam eden konkorlar yarın nihayet bulacak, kazananlara merasimle mükâfat tevzi edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

inhisar kolonyaları

İmalât genişletilip şişeler küçültülecek

İnhisarlar idaresi tarafından bir müddet evvel piyasaya çıkarılan ve ucuz fiatla satılan «limon çiçeği» kolonyaları büyük rağbet görmüştür.

Kolonya âmillerinin bu rekabette zarar gördüklerini iddia etmelerine rağmen öğrendiğimize göre inhisarlar idaresi kolonya imalatını genişletmeğe karar vermiştir. Şimdiye kadar yalnız yarım kiloluk kolonya satışa çıkarılırken badema bu yeni karar mucibince 250 gramlık kapalı şişeler de çıkarılacaktır.

Ayrıca şimdiye kadar yalnız limon çiçeği kolonyası yapılmakta idi. Badema muhtelif koku ve çiçeklerden de müteaddit kolonyalar yapılacaktır. Bunlar sık ve zarif ambalajlar içinde satılacaktır.

Askerî Liseler spor şampiyonası

Geçen hafta başladığını yazdığımız askerî liseler spor şampiyonası müsabakalarının yarın sona girmiştir. Yarınki müsabakalara saat 9 da Fener stadyunda başlanacak ve şampiyon mektep akşama belli olacaktır.

Şimdiki tasnife göre Kuleli lisesi 87 puanla başta bulunmaktadır. Diğer derceceler de sırasıyla şunlardır: Heybeli deniz lisesi 40, Maltepe lisesi 31, Bursa lisesi 24 puan.

Bu neticeden şampiyonluğu Kuleli askerî lisesi tahmin olunmaktadı. Şimdiki tasnife göre Kuleli lisesi 87 puanla başta bulunmaktadır. Diğer derceceler de sırasıyla şunlardır: Heybeli deniz lisesi 40, Maltepe lisesi 31, Bursa lisesi 24 puan.

KÜÇÜK HABERLER

★ Adliye terfi listesi Yüksek Tasdikte gönderilmiştir.

★ Bizans müzesi haline konmakta olan Ayasofya caminin bahçesi de tanzim edilecek ve bilâhare bahçede bazı eserler teşhir olunacaktır.

★ Şehir meclisi umumî içtimalarını yedi gün daha uzatmağa karar vermiştir.

★ Etrüks vapurunun kazanlarındaki tamirat bitmiştir. Vapur önümüzdeki hafta seferlerine başlayacaktır.

★ Ayazağadaki süvari binicilik okulunda iki gündenberi devam eden konkorlar yarın nihayet bulacak, kazananlara merasimle mükâfat tevzi edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

★ Romanya bandıralı Romanya vapuru Köstenceye giderken arzıya uğradığından geri dönmüştü. Yolcular başka bir vapura nakledilmiştir. Romanya vapuru istinyede tamir edilecektir.

★ Bir Amerikan firması sekiz yüz bin kilo tütün satın alacaktır.

BİS POLİTİKASI

Üçlü İttifak

Yazan: Ahmed Şükrü ESME

Türkiye ile İngiltere ve Fransa arasında geçen ayın on dokuzunda imzalanmış ittifak muahedesi evvelki gün Büyük Millet Meclisi tarafından ittifaklara tasdik edilmiştir. Muahedeyi İngiltere ve Fransa evvelce tasdik etmiş bulunduklarından evvelki günkü muahedenin sonra üçlü ittifak artık mer'iyet girmiş bulunuyor.

Türk - İngiliz - Fransız ittifakı doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç ip eden yeni bir millet istihale içinde her üç devletin meclislerinde görüş ve menfaat bilahere mevcut olduğuna anlamışlardır. Bu üçlü birliğin, Yakın Şark ve Akdeniz'de doğuran amiller, Lozan sulhundan sonra bu iki devlete aramızdaki münahebetlerin tanzim edildiği zamanlarda geri gider. Filhakika bu muahedenin imzasını üç

EN SON DAKİKA

Münih suikastini gayri memnun Naziler mi tertip etti?

Tevkif edilenlerin miktarı yüzleri geçmiştir. Hitler'in muavini Hes'in ölenler arasında olmadığı anlaşılıyor

Paris 10 (Radyo) — Alman radyoları dün saat 17 de yaptıkları neşriyatta Münih suikastı dola- yısıyla İngiltereyi ithamla devam etmektedir. Moskova radyoları da suikast failinin hudut ha- riçlerinde aranması lazım geldi- ğini bildiriyorlar. Hes ve Nazi şef- leri biraz evvel Hitlerle beraber gittikleri için ölenler arasında de- ğildir.

«İNSAN TALİHLİ OLMALI»

Nevyork 10 — Münih suikastı etrafında buraya gelen yeni taf- silata göre, infiliak Hitler'in tarih- tir. Biraheneden çıkmasından on da- kika sonra vukua gelmiştir. Dam- birdenbire içeride bulunanların ü- zerine yıkılmıştır. Hitler hâdiseyi haber aldığı zaman: «İnsan talihli olmalı!» demiştir.

Tevkifat devam etmektedir. Şim- diye kadar tevkif edilenleri yüzleri geçmiştir.

Bu hâdisenin, garp cephesinde Alman taarruzunu tasil etmesi beklenebilir.

AMERİKAYA GÖRE SUİKAST YABANCI TEŞEBBÜSÜ DEĞİL

Vaşington 10 (A.A.) — Enebi bir devletin reisi bir suikastten kurtulduğu zaman Amerika hükümetinin kendi- sine bir tehrik mesajı göndermesi âdet olup olmadığı soran bir gazeteye ce- vaben Harileye Nazırı Hull, Hitler'e bir tehrik mesajı göndermeden ve böyle bir hareketin münasip olup olmadığı- na dair bir karar vermeden evvel Mün- nih suikastı hakkında bir rapor gelme- sine intizai ettiğini söylemiştir.

Hull tarafından verilen bu cevabın suikastın mes'uliyetini enebi bir dev- letin ajanlarına yüklemek Alman ma- kamlarının bu iddialarına Amerika Harileye Nezaretinin inmadığını gös- terdiği diplomatik mahfellerde söy- lenmektedir.

Münih suikastı haberi tabii Amerika mahfellerinde büyük bir alaka ile kar- şılanmıştır.

Bu hususta birçok ihtimaller ileri sürülmektedir. Alman muhacirleri mahfellerinde suikastın herhalde Gestapo polis teşkilatı tarafından değil, nazi partisi dahilindeki muhalif un- surlar tarafından tertip edildiği beyan edilmektedir. Bu işin Rayışag yangını meselesini değil 30/6/1934 tarihinde yapılan kanlı tenkil hareketinin ev- vel meydana çıkarılan Röhm komplö- sunu hatırlattığı söylenmektedir.

SUİKASTI SOSYALİSTLER HAZIRLADI

Paris 10 (Radyo) — «Pöti Pariziyen» gazetesi başmakalesinde diyor ki: «Suikastın meş'ulü sosyalist partilidir. Geçen sene de böyle bir suikast meydana çıkarılmış ve birçok kişilerin tevkif olunmuş, kurşuna di- lmiştir.

Hitler, Sovyetlerle mesai birliği et- mekle nüfuzunu kaybetmiştir. Bu, par-

ti içinde ve dışında muhalefetin art- masına sebep olmuştur.»

HITLER'İ TEBRİK

Amsterdam 10 (A.A.) — Kra- lıce Wilhelmine, suikastdan kurtul- duğundan dolayı Hitler'e bir tebrik telgrafı çekmiştir.

SUİKAST HAKKINDA YENİ TAFSİLÂT

Paris 10 — Suikast etrafında Berlin'den buraya gelen tafsila- ta göre, bomba, Hitler'in söz söylemek için çıktığı kürsünün üzerine tesa- düf eden tavan arasına konul- mustu. Suikast, doğrudan doğruya Hitler'e karşı tertip edilmiştir. İn- filaktan sonra hitabet kürsüsünün yerinde üç metre yüksekliğinde

enkaz yığını hasıl olmuştur. Bira- hanenin ortasında kâin yegâne sü- tün da yıkıldığı cihetle, bütün çatı çökmüştür. Bay Hitler kurtuluşunu vaktinden evvel nuktuna başla- yarak bitirmesine ve âdeti hilâfına olarak eski Nazilerle görüşmek i- çin bu defa salonda durmayarak in- filaktan on dakika evvel çıkmasına borçludur.

Berlin'den gelen haberlere göre suikast faileri, henüz yakalanma- mıştır. Fakat tahkikata veche vere- cek bazı emareler elde edilmiştir. Hükümet, suikast faileri hakkın- da malûmat verecekler verilecek ikramiye 600,000 marka çıkar- mıştır.

Yugoslavya münevverleri

Fransız Başvekiline bir mesaj gönderdiler

Belgrat 10 (A.A.) — Tahsillerini Fransada yapmış Yugoslav entel- lektüellerinin bir heyeti dün Fran- sanın Belgrat elçisini ziyaret ede- rek Daladiyeye hitaben yazılmış bir mesajı vermiştir.

Bu mesajda ezcümle şöyle denil- mektedir:

Fransa bir insanlık davasını bir kere daha kendi davası itihaz et- mekte ve yalnız kendi hürriyetini değil, hür yaşamak isteyen bütün milletlerin hürriyetini müdafaa et- mektedir. Kendisine tahmil edilen bu harpte bütün kalbimizle kendi- sine beraberiz.

İngiliz başvekili hasta yatıyor

Paris 10 (Radyo) — Başvekil Çemberlayın birkaç gün yataktaki kalmazı muhtemeldir. Bununla be- raber mumaileyh devlet işleriyle meşgul olacak ve mesai arkadaşla- rının kabul edecektir. Başvekil bir damar şişkinliğinden muztarip bu- lunmaktadır.

Ruzveltin tavassutu isteniyor

Vaşington 10 (A.A.) — Ayan- dan Wheeler ve Tomas, Reiscum- hurun sulh lehinde teşebbüste bu- lunmasını istiyen Ayan'dan B. Jon- son'un bu talebine iştirak etmiş- lerdir.

Eski Alman Veliâhtı

Oturduğu sarayda nezaret altında

Paris 10 (Husus) — Berlin civarında Potestamda oturmakta olan eski Al- man Veliâhtının bu müddettenberi evinden dışarıya çıkması nazarı diktafi celbetmekte idi.

Eski veliâht, nazi merkezi komite- sinin emrile evinde nezaret altına al- ınmıştır.

Son zamanlarda halk tarafından eski veliâhte karşı gösterilen sempati ve gezintileri emasında kendisine yapı- lan tezahürat, nazi makamlarının en- dişesini muelp olmuş ve Presniz neza- ret altına alınmasını iliaç etmiştir.

Necib Fazıl Kısakürek

Arkadaşımız kıymetli şair ve edip Necip Fazıl Kısakürek, Ankaradaki yüksek devlet konservatuarı garp ed- biyatı metinleri profesörlüğüne tayin edilmiştir. Türkiye İş Bankası müfettişi iken, kendisini büsbütün fikir ve san'at hayatına tahsis için geçen sene istifa eden Necip Fazıl bu kürsiye tayin et- mek suretile, hem edebiyatımızın çok mühim bir rükûna en güzel bir çalı- şma sahası hazırlan, hem de Türk yüksek tahsil gençliğine taze bir feyiz kaynağı temin eden genç ve değerli Maarif Vekilimize teşekkürlerini bildirirken arkadaşımızı candan teb- rik eder, kendisinin başsarılı dileriz.

Üsküdar iki saat elektriksiz kaldı

Dün akşam Üsküdar'da kontak yapması elektrikli sönmüş ve iki saat kadar bühassa iskele ci- varı karanlık içinde kalmıştır. Bu yüzden dükkânlar vaktinden ev- vel kapandığı gibi, sinema da ka- panmıştır.

Millî Şef'in Beyannamesi

(1 inci sahifeden devam)

yalnız Türk milletinin haklarını, insaniyete ezeli hizmetlerini ve tarihe hakkettiği meziyetlerini is- bat etmekle geçmiştir. Milleti- mizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına ve mükellef olduğu insaniyet va- zifelerine sarılsınlar itikadı var- dı. «Ne mutlu Türküm diyene» dediği zaman, kendi engin ruhu- run, hiç sönmiyen aşkına en mâ- nalı bir surette hülâsa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile ge- ri bırakılmış Türk cemiyetini, en kısa yoldan insanlığın en mü- tekâmil ve en temiz zihniyetleriyle mücehhez modern bir devlet haline getirmek, onun başlıca kay- gısı olmuştur. Teşkilâtı esasiye- mizde ve bugün bütün vatandaş- ların vicdanlarında yerleşmiş o- lan lâik, milliyetçi, halkçı, inkı- lâpçı, devletçi, cumhuriyet, bize bütün evsafıyla Atatürk'ün en kıymetli emanetidir.

Üfûlündenberi Atatürk'ün aziz adı ve hatırası, bütün halkımızın en candan duygularıyla sarılmış- tır. Memleketimizin her köşe- sinde ve bütün milletçe kendisi- me gösterdiğimiz samimi bağ- lık, devlet ve milletimiz için kud- ret ve vefanın belâğı misalidir. Türk milletinin aziz Atatürk'e gösterdiği sevgi ve saygı, onun niçin Atatürk gibi bir evlât ye- tiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürk'e tâzim yazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza, kal- binden gelen şükran duyguları- mı ifade etmeyi, ödenmesi azam bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürk'ün en kıymetli ideali idi. Bütün dünyada ölümünün gördüğü ihtiramı, in- sanlığın âfâk için umit verici bir müjde olarak selâmlarım. Bu söz- lerim, yazıları ve toprağımız- da sövalye askerleri ve mümtaz şahsiyetleriyle yazımıza iştirak eden büyük milletlere, Türk mil- leti adına şükranlarımı ifade e- sider.

Devletimizin bânisi ve milleti- mizin fedakâr, sadık hâdimi, İnsanlık idealinin âşak ve mümtaz siması,

Eşiz kahraman Atatürk! Vatan sana minnettardır. Bütün ömrünü hizmetine ver- diğin Türk milleti, ile beraber senin huzurunda tâzim ile eği- liyoruz. Bütün hayatında bize ru- hundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hatıran sönmez meş- ale olarak ruhlarımızı da imâ a- teşli ve uyanık tutacaktır.

REİSCUMHUR İSMET İNÖNÜ

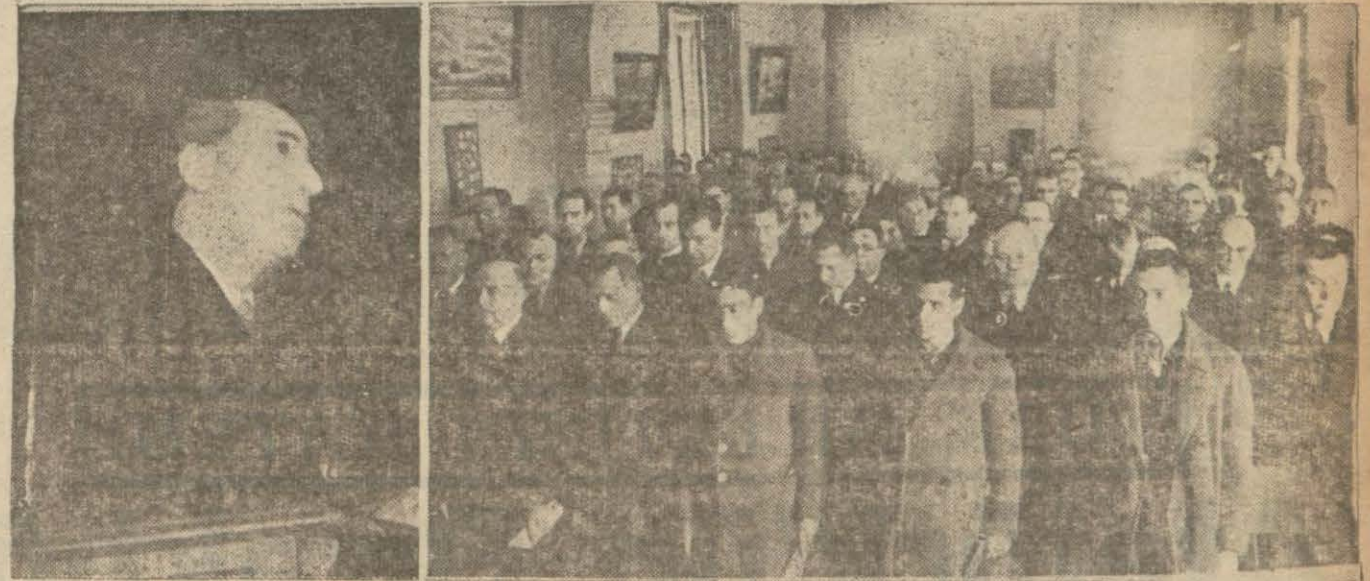
Karadenizde fırtına

Karadenizde yıldız ve karayel fırtınası devam etmektedir. Bu se- beple birçok yelkenliler ve motör- ler Boğazdan çıkamadan bekle- mektedirler.

Vapurlar da teahhurle gelmek- tedirler. Ezcümle Karadeniz vapu- ru dün bir gün teahhurle Trabzon- dan gelebilmiştir.

Millî Şef Atanın mânevî huzurunda ..

Bu sabah Üniversitede hazin bir ihtifal yapıldı, gençlik Taksimabi- desinde atasına yeniden and içti

Gençlerimiz bugün yapılan ihtifal: Sağda Eminönü Halkevinde beş dakika şifram vakfesi, solda, Halkevi reisi Ağah Sırrı Hıtabesini söylerken...

(1 inci sahifeden devam)

Bu tzhürattan sonra Cumhuriyet Halk Partisi umumi idare heyeti de Atatürkün kabrine gelecek çelenk koymuş ve Ebedî Şefin mânevî huzurunda eğilmiştir.

ŞEHİRİMİZDE

Türk milletinin en büyük acı günü, her yerde olduğu gibi şehrimizde de derin bir matem havası içinde göz- yaşı ve hicrîlıkla geçirilmektedir.

Türk vatanını kurtaran, milli varlığı yaratan Ebedî Şefin aziz hatırasına hürmeten bu sabah saat 9.05 de her tarafta dükkânlar kapanmış, kepenk- leri yarıya kadar indirildiği gibi, resmi müesseselerdeki bayraklar da yarıya çekilmiştir.

Şehrin her yanına acı bir matem hüznü veren bu yarıya inik bayraklar önünde bütün İstanbulluların boyun- ları yine hüznüne bükülmüş, geçen yıl tam bu saatte fani hayata veda eden «O» nun aramızdan ayrıldığı dakika, gözyaşları arasında ayakta anılmıştır.

Bu esnada da İstanbulun tek mil- leti şehrimizde, mekteplerde ve üni- versitede ihtifalleri başlatmıştır. Üniversitemizin büyük salonu da- ha erkenden binlerce münevver gençle dolmuş, gözleri yaşlı Ata- türk çocukları merasime intizaren derin bir sükûnet ve sessizlik için- de yerlerini ıssal etmişlerdir.

Saat dokuzda doğru salon hınca- lınc bir manzara olarak etrafı ka- labalıktan geçilmez bir hale gel- miştir. Bu ara başta Vali ve Be- lediye reisi B. Lütfi Kırdar, İstan- bul komutanı General Halis Büyü- kay, merkez komutanı, diğer ge- neraler, mebuslar, vilâyet ve be- lelediye erkânı, profesörler, doçentler olmak üzere güzide bir kalabalık gençliğin arasına karışarak büyük bir huşu içinde merasime bekle- meğe başlamışlardır. Bu esnada koca salonda tek bir şut bile yoktu.

Her taraf, kapılara kadar hınca- lınc insanla kaplı olduğu halde kimse tek bir kelime bile söyle- miyor, konuşmuyor, herkes; eşiz kahramanın hayata gözlerini yum- duğu dakikanın gittikçe yakla- ştığı görerek sonsuz bir elem ve

ızdırapla titriyordu Nihayet o an da geldi ve kürsiye çıkan muztarip yüzü Rektörün heyecandan, te- essürden kısılan sesi duyuldu.

Rektör Cemil Bilselin: «Devleti- mizin banisi Kemal Atatürk, 1938 yılının 10 ekiminde perşembe günü saat 9 u beş geçe, gözlerini ebediyen dünyaya kapamıştır. Bu- gün; ilk acı duyduğumuz o günün yıldönümüdür. Bu münasebetle hepimizi 5 dakika tâzim sükûtu- na davet ederim» cümleleriyle bütün salon yekpare bir cisim gibi aya- ğa kalktı ve en derin bir matem havası içinde büyük Atanın ha- tırası kâplerde yaşandı.

İhtiram sükûtu müteakip kür- siye edebiyat fakültesi dekanı B. Hâmid geldi. B. Hâmidin içli hi- tabesini yüksek muallim mekte- binden Orhanın, tıp fakültesin- den stajyer Reşadın, hukuktan Ba- yan Meserret, Sükûtinin, tıptan Halûkun herksi ağlatan, coşturan nutukları takip etti. Sonra iktisat fakültesinden Doğrul sevgili Millî Şefimizin tarihi beyannamesini okudu.

«Son olarak kürsiye gelen Cemil Bilsel; başta Vali, gneraller ve pro- fesörler olduğu halde hep beraber Taksim abidesine gidileceğini bil- dirdi. Ve gençlik başta büyükleri olduğu halde derin bir vekar ve hüznün içinde yola düzülerek Tak- sime varıldı. Burada meydana dol- duran halkın da iştirakile hep be- raber istiklâl marşı söylendi. Ve talebeden ateşli bir gencin hita- besini dinlenerek geçen sene aynı yerde içilen mukaddes and tek- rarlandı.

HALKEVLERİNDE

Her yerde olduğu gibi Halke- verlerinde de bu sabah saat 9 u 5 geçe büyük ihtifaller yapılmıştır. Ez- cümle Eminönü Halkevindeki ih- tifale Ev başkanı Ağah Sırrı Le- vendin hitabesile başlanmış, ih- tiram sükûtundan sonra Millî Şefimizin beyannamesi okunarak bi- lâhare hep beraber Sarayburnu parkına gidilip abideye çelenkler konmuştur.

Beyoğlu Halkevindeki merasimi de Ev reisi şehir meclisi azasından B. Ekrem Bur açmış bunu ihtiram sükûtu ile avukat Haşim Refetin nutku ve Millî Şefimizin beyan- namerinin okunması takip etmiş- tir. Bilâhare toplu bir halde Cum- huriyet abidesine gidilerek çelenk- ler konmuştur.

MEKTEPLERDE

Bu sabah İstanbul ve vatanın bütün mkteplerinde de merasim- lere 9 u beş geçe başlanmıştır. Mu- allimler talebeleri bir araya topla- yarak büyük acının ve gaybının hakkını izahat vrdikten sonra A- tatürkün hayat ve dehasını teba- rüz ettirmişler ve Millî Şefimizin beyannamesini okumuşlardır.

EĞLENCE YERLERİ KAPALI

Büyük matem günü dolayısıyla tekml memleketle olduğu gibi şehrimizde de içkili ve çalgılı yer- ler dün akşam kapanmıştır. Bü- tün sinema, tiyatro ve eğlence yer- leri bugün ve bu akşam da ka- paldır.

FATİH HALKEVİNDE SERGİ

Fatih Halkevinde Atatürkün ö- lümü münasebetile bu sabah yur- da nesredilen bütün kitaplardan mürekkep bir sergi açılmıştır. Bü- tün yurddaşların faydalanabilece- ği bu sergi saat 21 de kapanacaktır.

AJANSIN TEESÜRÜ

Ankara 10 (A.A.) — Bugün Türk va- tanının ve Türk milletinin en aziz ev- lâdını, Atatürkü kaybettikinin yıldö- nümdür. Bu acı günde Anadolu ajansı büyük ve Ebedî Şefin hatırasını hürmetle yâdeder.

Ebediyete Kadar..

(1 inci sahifeden devam)

o da bir gün bir sona erecekse o dahi mutlaka son anında:

— Atatürk... Diye haykıracak, gözindeki son damla yaşı bu haykırışa eş edecekler. İstikbal mazi olduğu vakit konuşul- maz. Onun için denemiyen, görülen, sezilen, takdir edilen seydır.

10 teşrinisani 1938 - 10 teşrinisani 1939 faslası da bu istikbalî tayin ede- bilecek için bize en iyi dürbün hizme- tini gören bir deneme faslası olmuştur. Teaküp eden ve birbirini tamam- layan nesiller halinde hepimiz onun izinde, hepimiz onun çizdiği yol üze- rinde ve hepimiz onunla beraberiz ve.. istikbal onun, o istikbalindir. Ve bu- gündün yarına, yarından öbür güne her Türkün halden leriye, leriiden daha leriye ve «ilelebet» e taşıyacağı parola daima:

— Atatürk Cumhuriyeti... Olacaktır.

Onun fani ve cismanı yokluğuna ağ- larken, birinci yılın sonunda ve dev- rinde aynı zamanda gözlerimizde ma- tem yaşı ve yasına müteakik kuvvet ve teselli yaşı buluyoruz. O Atatürk lken tektir, cisimdir, fani idi; fakat bu- gün Atatürk Cumhuriyetidir, hepi- mizdir, içimizdir, kanımızdır, kendi- mizdir, beynimiz ve hissimiz, milliyetimiz, şuurumuz ve kudretimizdir. Fikir ve hüviyetini bize, cisim ve bedenini toprağa veren Büyük Ataya 10 teşrinisani 1939 sabahında ve ebe- diyet karşısında işle bu hislerle ve bu gözlerle bakıyoruz ve hep de böyle bakacağız.

ETEM İZZET BENİCE

— No. 38 —

Yazan: RAHMİ YAĞIZ

Bu haykırış kahraman Türk denizcilerinin yiğitliklerine yapılan tecavüze bir cevaptı

— İmkânı yok! Bu haykırış, kahraman Türk deniz- cilerinin yiğitlik meziyetlerine yapılan bir tecavüze cevap veren bir ifade ile yapılmıştı. Süvari başını salladı, de- vam etti:

— Ben de aynı fikirdeyim. Bilhassa Amroz muharebesini de gördükten son- ra bu imkânsızlığı ısrarla iddia edecek kanaat sahibi de bulunuyoruz. Fakat işle aldığımız haberin mahiyeti bu!

— Hasar ve ziyat çok muymuş?

— Yine İngiliz süvarisine bakılırsa Barbaros 20 ye yakın isabette enkaz haline gelmiş, mevkiini Turguda ve- rerek zorlukla boğaza avdete muvaf- fak olmuş!

— İmkânı yok!

Üş ağız birden bu rivayeti reddet- mekte ittifak gösteriyordu. Süvari an- latışını sürdürdü:

— Şimdi bu vaziyete göre bizim durumumuz da çok nezaket peyda et- miş oluyor.

— Evet!

— Eğer hakikaten donanmamız düş- man filosunun önünde böyle bir he- zimele uğramışsa artık Nâradaki de- mir mahallinde harbin sonuna kadar kalmak mecburiyetindedir. Bu halde de düşman donanması Boğaz ağzında bir destroyer filotilâsi bırakarak A- verof ve diğer gemilerle Akdenize a- cılarak bizi takip etmek kararını ver- miş olacaktır. İşte bu karar bizi en- müşkül vaziyete sokuyor. Şimdi buna

karşılık ne yapacağız?

Herkes gözlerini yere dikmiş, derin bir yels ifadesi canlanan gözbebekle- rini kameranın döşemesinde gezdire- rek düşünüyordu.

Ne yapacaklardı? Akına nasıl de- vam edecekler, Boğaza ne suretle dö- neceklerdi?

Yine suallerin cevaplarını süvarinin izahatı verdi. Rauf kaptan anlatı:

— Maamafih bu hâdiseyi tahlik et- mek için ilk başvuracağımız iş Do- nanna Kumandanlığı ve Bahriye Ne- zaretli ile irtibat ve muhabere tesis etmektir. Bir defa meselenin mahiye- tini anlayalım... Her ne olursa olsun biz, vazifemize devam etmek mecburi- yetindeyiz. Akını sürdüreceğiz!

Fahri Bey ihtiramı ileri sürdü:

— Averoof serbest kalırsa akına de- vammız imkân hudutlarımız dışına çı- kar!

— Yok, o kadar ileri gitmemekle beraber bizim vazife ve vaziyetimiz ağırlaşır!

Rauf kaptan bu sefer de sefine ikni- cisine bir sual tevlich etti:

— Adil Bey, kumanya vaziyetimiz nasıl?

— Şimdilik کافی miktarda kuman- yamız var. Fakat bir kısım daha te-

darik edilirse iyi olur.

— Onun da caresine bakalım.

Kamaranın kapısı yeniden vuruldu. Süvari emir verdi:

— Giriniz!

Açılan kapıdan bir genç mülâzim girdi. Süvariye askerce selâmladı. E- linde tuttuğu bir bükülü kağıdı Rauf kaptana uzatarak anlatı:

— Efendim bir Mısır gambotu gel- di. Süvari bu notayı verdi.

Rauf kaptan uzatılan kağıdı aldı, a- cele hareketle ve gözlerle okudu, Fah- ri Bey uzattı, ilâve etti:

— Artık burada durmamız mana- sızlaşıyor. Hareket edelim.

Süvariye genç subayın verdiği kâ- ğıt bir Mısır gambotu tarafından ge- tirilmiş notamı bir tahrirattı. Kısaca Hamidiyeye şöyle söylüyordu: Eğer derhal demir alarak Süveyş suları- nı dan çıkmadığımız takdirde silâha mü- raceat mecburiyeti hasıl olacak ve bundan doğacak mes'uliyet de Hami- diyeye raci bulunacaktır. Rauf kaptan mülâzime:

— Pekli, şimdi hareket edeceğiz!

Dedikten sonra Adil Bey hitap etti:

— Hemen hareket edelim!

— Daha kömrü postamızı tamamlam- dadık?

(Devamı var)

Şeker Bayramı münasebetile Yarın Matinelerden İtibaren

İPEK VE SARAY

Sinemalarında birden
2 inci Büyük Türk Filmi

TOSUNPAŞA

Baş rollerde sevimli ve kıymetli sanatkarlarımız HAZIM-VASFİ-R- RİHA TEVFIK MAHMUD-HALİDE NECLÂ - ŞEVKİYE - SUAVİ ve TANASE REVÜSÜ Artistleri. Musiki ve Şarkıları MUHLİS SABAHADDİN

Bu film aynı zamanda İzmirde EL- HAMRA sinemasında da gösterilecektir

TÜRK MİLLETİNİN MATEMİ

Atatürk'ün Bıraktığı Büyük Emanet

Dünyalar Durdukça, Türk İstiklâli Türk Vatanı Yaşayacaktır.

Yazan: REŞAD FEYZİ

Atatürk'ün ölüm haberi o kadar beklenmeyen bir hâdiseyi ifade ediyordu ki, buna, kimse inanmıyordu, inanmak istemiyordu. Bir gün, Atatürk'ün ölümüne asla hatırlamıza getiriyorduk. Çünkü, bizi, o yaratmıştı. O büyümüşü, o var etmişti. O, bizim babamızdı, her şeyimizdi.

Fakat, kendisinin - bir gün, ifade ettiği gibi - nihayet Atatürk de bir fani idi. Bir an gelecek, ebediyete intikal edecekti. İnsafsız tabiat kanunu hükümünü sürecekti.

Atatürk dünyada yepyeni bir memleket yaratmıştı. Onun mucizesi, dehası, yalnız bir harbi kazandırmak değildi. O, yalnız düşünüşte, yeni ruh ve yeni yapıda, kuvvetli, enerjik, birleşik bir kitle meydana getirdi. Bu, Türk millettir.

Kemalist Türk gençliği, Atatürk'ün eserine, inkılabına, bıraktığı büyük varlığa daima sadık kalmıştı. Onun emrini, Atatürk bir cevvaliyet, bir heyecan, bir haya-

o daha küçük yavrular... Ata o kadar kuvvetle, kudretle millet ruhunda, kalbinde yer etmiş idi ki, Atasız nasıl yaşanabileceğini dahi düşünemiyorduk. Yeni konuşmağa başlayan, yeni yürüyen küçük yavrular Atanın ölebileceğine asla ihtimal ve imkân vermiyorlardı:

— Atatürk öldü mü?

— Atatürk ölmüştü, değil mi?

Diye, yaşlı gözleri ile yanındaki ruhları tatmin edecek sualler soruyorlardı.

Bugün, aradan bir yıl geçti. Bu acı matemin, kara yasa manasını şimdi daha iyi kavriyoruz. Atatürk, uzaktan bakılınca, azameti daha iyi tefrik edilen, üstü dumanlı karlı şahikalar gibi, şimdi, bütün heybeti, kudretle gözlerimizin önünde, benliğimizde daha iyi canlanıyor. Bütün hüseyerimizin zerrelere, bütün muhakeme unsurlarında, Atayı, büyük Atamızı buluyoruz. Atatürk bir dünya, bir kâinat idi. Onu tarif etmek, tasvir etmek, anlatmak mümkün değildir. Atatürk bir imandır. Onu içimizde duyuyoruz, kalbimizde hissediyoruz ve inanıyoruz. Atatürk inanılmaz değer bir mucize sahibidir.

Atatürk bir madde değil, bir ruhdur. Onun şekli, kalıbı, ifadesi yoktur. Tesiri, nüfuzu, varlığı, kudreti vardır. Atatürk Türk milletinin bir parçası idi. Türk milleti de bir parça Atatürk demektir. O içimizden, aramızdan çıktı.

Ata, son günlerinde

— Ankara, Ankara, diye çırpınıyordu. Hasta idi. Halsizdi. Vücudu zayıf düşmüştü. Fakat, içinde memleket aşkı, vatan hizmeti kaygusu her şeyin üstünde yanan bir alev halinde idi.

Ankara'yı ağlamak istiyordu. Türkmenin kalbi Ankara'ya.

Bugün, hâlâ, Atanın fani vücudunun aramızdan ayrıldığına inanmıyoruz. Çünkü, onu, o kadar çok benliğimize sokmuş, o kadar çok bağrımıza basmıştık ki.

Fakat, aramızdan ayrılan Atatürk değil, Atanın fani vücududur. Bugün, belki, dükkünden daha çok ve hassasiyetle Atatürkçüyüz. Kemalist ve inkılâpçıyız.

«Kemalizm» bir sembol ve bir kıymet ifadesidir. «Kemalizm» asla ölmeyecek, sönmeyecektir. Türkiye, Kemalizmin meydana getirdiği ibir saadet ve bahtiyarlık ülkesidir. Genç Cumhuriyetin de - yandığı temel Kemalizmdir. Kemalizm, bizim için her şeydir. Partinin prensipleri, umdeleri, 6 okun işaret ettiği kıymetler, her

şey Kemalizmin içinde münde - miştir.

Türkiye yenilik, ilerilik inkılâbında, bundan sonra da hamleler yaparken, mesafeler kat ederken, elinde düstur olarak yegâne tanyacağı rehber, daima «Kemalizm» olacaktır. Kemalizm, bizim için istiklâl, vatan, hürriyet, millet, her şey demektir. Kemalizm, yaşamamız için muhtaç olduğu - muz atmosferdir. Bu havayı te - nefüs etmek hayatı ihtiyacımız - dır. Nasıl, hayat, kâinat atmosferinden mahrum kaldığı an devam edemezse, biz de, tipki onun gibi, (Devamı 6 ncı sahifede)

Verdiğiniz sözü unutmayınız

F. R. ATAY

Bırakınız, son kanlı damlasına kadar, göz yaşlarınızı onun yasında tüketiniz; Atatürk'ün ölümünü görmüş olanlar, bir daha kime ağlayacaksınız.

Aylardanberi, on yedi milyon onun başucunda, bu faciayı geciktirmek için çırpındı, durdu. Bir tanrı veya kahr- raman mı, bir baba, dost veya kardeş mi, onunla ne kaybediyorduk? Hayır... Onsuz nemiz kalacaktı.

Boş sözü bırakalım: Atatürk ölmüştür, hakikat bu! Müt - his olan bu! On yedi milyon bir günde, bir babadan öksüz kaldı.

En meşut Türkler, Atatürk yaşarken ölmüş olanlardır. Ömrümüzün ve Türk tarihinin en acı yasını tutmak ta - lîhsizliği bize düştü. Halk, en büyük Türk kahramanını, ordu, en büyük Türk Başbuğunu, tarih en büyük Türkü ve asrımız en büyük insanını kaybettik. Acının derinliğini, sıcak ruh yaramız soğumağa ve uyusan beynimiz yeniden (Devamı 6 ncı sahifede)

Atanın tabutunu taşıyan trenle Ankara'ya giden bir arkadaşımızın hazin tahassüsleri

Yollarda: "Gitme, gitme atam,, diye hıçkıran mini mini yavrular..."

O bir daha bu yollardan geçmeyecek, güneşli gözleriyle bize gülümsemiyecek

Yazan: Halûk Cemal

Onuz yıllık ömrünün en hazin yolculuğunu geçen yıl, teşrinisani'nin 19 uncu günü yapmıştım. 11 senelik gazetecilik hayatımın en unutulmaz ve acı hatırasını da bu seyahatten taşıyorum.

O gün Atatürk'ün cenazesi İstanbul'dan ayrılacak ve Ankara'ya götürülecekti. Çalıştığım gazetenin patronu akşamdan: — «Gazetemiz namına bu tarihi merasime iştirak edecek, büyük ölünün İstanbul'dan ebedi medfeneye kadar naklinde hazır bulunarak yollarda ve Ankara'daki bütün merasimleri, telefon, telgraf, mektup, hattâ tayyare ile bildireceksin» dediği vakit heyecandan titremiş, ürpermişim.

Bu çok zor bir iş, insan tahammülünün, beşer yüreğinin kaldıramı -

yacağı bir vazife idi. «O» nun ebediyete doğru teşeyinde bulunmak şerefine cazibesi bu elim yolculuğun omuz düştürten hüznü ve matem yükü karşı - sında indimide hafifliyor; duyduğum büyük ve devamlı teessüre, yollarda göreceğimiz iç sızlatan levhaların ilâ - vesile verilen işi yapamıyacağımızdan korkuyordum.

Çünkü «O» na bir millet değil, bütün bir cihan ağlıyordu ve «O» tabutunun peşinde bir milleti değil, bir kâinat sürükliyordu.

Böylece bütün bir matem sembolü

halinde seyahate; ebedi teşeyi iştirak ettim. Tekmil merasim yapıldı ve her fani gibi Atatürk de ebedi medfeneye burakıldı.

Aradan bir yıl geçti... Fakat hâlâ bu tarihi yolculuktan kulaklarımda kalan bütün bir hıçkırık, teknil bir vaveylâ çalıyor ve o derin elemli hatırası san - cı dünnüş gibi en taze teferrüatla hafızamda yaşıyor: Tipki kendisi gibi!

★

İzmit... Atamızın ilk defa İstanbul'a geldiği zaman Ertugrul yatına bindiği şehir...

Vakit akşam... Saat 18 i 10 geçiyor. Büyük Ölüyü İstanbul'dan alan «Yavuz» yavaş yavaş körfeze sokuldu. Ar -

(Devamı 6 ncı sahifede)

TAM BİR YIL EVVEL

Atamızın Ebediyete intikal Dakikaları

10 Teşrinisani Sabahı Saat 9 da Dolmabahçe Sarayının Manzarası

Yazan: RAHMİ YAĞIZ

10 teşrinisani 1938 perşembe...

İstanbul ağır bir hava içinde ürpere - rek uyanıyor. Umumi bir ön sezis kos koca şehri tek bir kalp halinde sarmış. Hava bulutlu... Ratıp bir sıcaklıkla esen lodos rüzgârı şehrin için için bir hü - zünle burkulan umumi havasını ağır - laştırıyor... İstanbul, teknil görünüşle büyük bir felâketin kapışığında duran zavallı bir belde manzarası taşıyor.

Gözbeklerini karşılaştıran şehirlilerin bakışlarında gizli bir ızdırabın salılaşan ifadesi okunuyor.

— Ne var?

— Ne oluyor?

— Ne olacak?

Sükût... Bu en veciz cevap; dayanılmaz bir tali darbesine doğru hızla ilerleyen zavallı İstanbul ve İstanbullu - lara en hain bir sürprizle yüz yüze bulunduklarını anlatan tek, fakat umu -

mi karışıklık...

Dolmabahçe sarayında günün en büyük tarih hâdisesi geçiyor. Modern Türk devletinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük kurucusu Atatürk, bir yıldır aziz varlığını dinlendirdiği hasta döşünde pürvaka uzanmış, derin koma halinde sık sık nefes alışlarla en şerefli sahifesini kendisine tahsis eden tarih - hin bağrına doğru kayıyor.

Etrafında hürmet duruşu mevki alan, gözlerinden sicim gibi yaşlar akarak bekleyen tanınmış insanlar; yüz - yüze bulundukları büyük matem he - yecanla zenberekleşen varlıklarını güç zaptediyorlar.

Saat 9...

Koridorlarında hıçkırık zincirleri - nin şakırdadığı sarayda heyecan son haddini bulmuş. Atatürk'ün başucunda bekleyen üç hekim: M. Kemal, M. Kâmil, Akil Muhtar ve Riyaseticumhur umumi kâatibi Hasan Rıza ile Berber Mehmet, Rıdvan, 10 saatlik derin koma içinde bulunan büyük hastanın kim - mıldadığını görüyorlar. Kenarlarından yaşlar süzülen 6 çift göz teknil dikkat hassalarını bebeklerinde tophiyarak solgun rengile beyaz yastıkların üz - rinde dinlenen başa çevriliyor. Sık ne - fes alış, artık son nefes alışı gösteren boğuk bir şekilde yer değiştirmişti.

Dokuz beş gece büyük hastanın göz kapakları kıpırdıyor, içerisinde yaratıcı muhayyilenin şaheserini taşıyan bu baş, Atatürk'ün başı yastığın üz - rinde harekete geçiyor, soldan sağa doğru bir dönüşle yer değiştiriyor, ha - yata son bir defa bakmak için açılan gözleri bundan tam 16 yıl evvel Afyon - sırtlarından ordusuna vechte verdiği günkü mana ile irileşiyor, ve, «O»; bu vakur vaziyetle ötür gibi değil, kumanda eder gibi ebediyete geçiyor.

18 milyonun tek göz halinde bakış - nı üstünde topladığı bu hasta dairesin - den yükselen bir çığlık; sade sarayın içini değil, 18 milyonluk bir kütlenin barındığı Türk vatanının her köşesini bir anda kapkara bir matemlin siyah çevresine büründürüyor.

Sarayın orta kısmında (O) nun for - sunu taşıyan Türk bayrağı canevinden yaralanmış şahane bir kuş gibi gön - derinden kayarak yarıya iniyor, ora - da hâzin çırpışlarla ilân ettiği büyük matemle katışarak meyus bir salıuşla büyük kayın matemini tutuyor.

Saat 10...

Dolmabahçe giden yolları, göz yaşlarını çeşitli mendiller içiren büyük bir insan seli kaplamış. Çantası kol - tuğunda inkılâp yavruları, gözyaşları aksakallarından süzülen büyük babalar, torunlarının koltuğunda çırpınan kahırlı nineler göğüslerini döğerek e - raya, yarım saat evvel ebediyete göçen insanlığın en büyük evladına doğru koşuyorlar.

Yollar bil bir gözyaşı ile ıslanıyor. Şehirden umumi matem havası gö - rülmemiş, bu ana kadar yaşanmamış bir hâlde... Diyebilirim ki hiçbir ev - lât babasına, hiçbir ana yavrusuna, hiçbir kâatib en acıklı felâkete böyle gözyaşı dökmemiştir.

Sarayın öni mahşer... Demir pa - maklara asılarak katılastıya, öliesie ağılayan gençler şakırdatıkları hıçkırık zincirleriyle boğuluyorlar...

Polisler sık sık bayılanlara yardımla meşgul. İstanbul; temeli ağıdığı gün - denberi böyle acı bir gün yaşamamış -

iki yavru kuş gibi başbaşa vermiş, hıçkıran ve gözyaşlarını avuçlarındaki mini mini mendillere içiren iki ilk mektep yavrusuna sordum:

— Niçin ağlıyorsunuz yavrum?

İkisi de kırpıkları yaş katrelerle lo - cflenen masum bakış gözlerini yü - zümde gezdirdiler, hayretten ziyade anlayışsızlığınma acıyan bir tavırla be - ni tepeden turnağa süzdüler, cevap ver - mediler... İlâve ettim:

— Bir acı mı var?

Küçüğü çıkışır gibi karşılık verdi -

— Atatürk öldü. Senin haberin yok mu?

Arkadaşı atıldı, sözünü kestir:

— Hayır, Atatürk ölmedi... Sadece aramızdan ayrıldı. Biz, bu ayrılığa ağ -

lıyoruz.

«O» kalbimizde yaşıyor...

Başımı eğerek yürüdüm...

Yanaklarından yuvarlanan yaşlar a - yaklarının ucunda gölgeleyen yüksek ta - nın gençlerinden bir grup; Büyük Ölü - nün manevi huzurunda ağlaşıp and içtiler:

— Yolunda yürümek, izinde can ver - mek için adımıza yemin ediyoruz.

Aksakallı bir büyük baba ellerini göğre amış, etrafı ağlamaktan kızaran gözlerini de aynı istikamete çevirmiş, dua eder gibi tezellimde:

— Biz dururken Ulu Tanrıma ona kı - yacak ne vardı. Bu yaşında öksüz kal - dım...

Siyah çarşafının ucuna gözyaşlarını içiren dört şehit yiğit anası bir kadın da hıçkırıklar arasında mırıldanıyor:

— Her acıya göğüs gerdim. Fakat bu - na dayanamıyacağım!

Ben, üzerinden uzun bir yıl geçtiği halde bu intibaları hâlâ bütün tazelikle ve canlılıkla hatırlıyarak gözlerim ya - sara yavaş şu satırları karalıyorum.

«O» na sade biz, bir millet değil

milletler ağladı... Dünya yasını tuttu. «O», baş olmak için yaratılmış, baş olarak yetiştirilmiş, baş olarak yaşadı, baş oluştire dünyaya en veciz ders - verdi. Haksızlığa karşı hakkın zaferini tamtup başardığı inkılâpla insanlığa en değerli bir eser hediye etti...

«O» na bir milletin içten bağlılığını gösteren son hâdise; manevi huzurunda bir hürmet geçiş uğruna can ve - renler kafilidir.

Aramızdan ayrılışla sade biz, bir millet değil; «O» nınla bizim kadar a - günen insanlık da öksüz kaldı. Fakat «O» tarih durdukça her Türkün kal - binde yaşayacak. İnsanklık; hatırasını hürmetle anacaktır... Biz; her Türk «O» ndan bir damlayız.

Etnografya müzesindeki muvakkat kabirde, Atatürk'ün manevi huzurunda gençliğin derin bir ihtiram vakfesi...

tiyet kaynağı idi. Onun bütün ka - rekteri dinamik oluşunda görüle - bilirdi. O, muhakkak ki, diğer in - sanlardan çok farklı, çok başka, çok daha üstün bir âlemde.

Ölüm günlerinin yaklaştığını, kendisi de hissetmeğe başladığı anda, dünyanın en büyük ızıra - bını duyuyordu. Ölmek, sönmek, artık âtil olmak istemiyordu. Çok sevdiği memleketini düşünüyordu, daha birçok muazzam işler ba - şarmak istiyordu.

Atamız öldüğü zaman, onun için - der idi, bütün bir millet, hep be - raba ağladık. Hâlâ ağlıyoruz. Çün - kü, onu çok seviyorduk. Onun ö - lümü, şimdiye kadar tanımadığı - mız, görmediğimiz bir büyük ma - temdi.

Atatürk ölmüştü!

Ölümün vuku bulduğu perşembe günü idi. Bihassa mektep yavru - larını, Atanın yetiştirdiği nesilleri göz yaşından, hıçkırıktan ayırmak, kurtarmak mümkün değildi. Hele,

ATAMIZIN ÖLÜMÜNÜN BİRİNCİ YIL DÖNÜMÜ..

Geçen yıl bugün, 18 milyon kalbin sızladığı ve ağladığı bir gündü.

Onun arkasından yarın da ağlıyacağız... öbür gün de. Ve bizden asırlarca sonra gelecek nesiller de ağlıyacaklar.

Çünkü O, kuvvetli bir miknatis gibi, baktığını derhal kendine çeken bir hayat menbaıydı, O, denizlerden daha engin, göklerden daha yüksek, güneşlerden daha parlaktı..

Atatürk bir Amerikan gazetecisine böyle söylemişti: « Ben diktatör değilim. Ben, kalpleri kırarak değil, kalpleri kazanarak hükmetmek isterim. »

ATATÜRK

Atatürk her gelişlerinde ve gidişlerinde İstanbulluları aima muhabbetle selamlarlardı

Günler aylara ve aylar yıllara ne çabuk kalboluyor. Geçen yıl bugün, büyük Atamız ölmüştü. Geçen yıl bugün, on sekiz milyon kalbin sızladığı ve ağladığı bir gündü.

O günle bugün arasından henüz bir saat bile geçmemiş gibi. Hala unutmuyorum. Altı meşalenin önünde duran tabutunun başında genç bir kız ağlıyordu. Hala onun sesini duyar gibiyim:

«Deniz kenarında doğdu; iki derya gibi gözle, altın başaklar arasında fışkırdı; altın başak renkleri saqlarla. Gözlerinin maviliğinde bir hayat kaynağı vardı; baktığını bağladı kendine. Ne kuvvetli miknatis. Ne toplayıcı kudret. O kime baktı. Kimi cezbedi? O, kayalar kadar, fakat kayalardan daha kuvvetli; o, denizler kadar, fakat denizlerden daha engin; o, gökler kadar, fakat, göklerden daha yüksek; o, güneşler kadar, fakat güneşlerden daha parlak Türk milleti-ne baktı. Onu kendine çekti. Kendine bağladı. O, öyle bir tili-simdi ki, herkesi teshir etti. Şarkta parladı. Garbe ibret oldu. O, geçmişteki kahramanları kendinde topladıktan sonra öz kahramanlığını gösterdi. O, asırları şahlandıran ve senelere sığdıran bir kuvvetti.

Yine duyuyorum.. Aynı ses o muhteşem tabutun, o büyük ölünün başında iniyor: «Şimdiye kadar senin maddi mevcudiyetin bizim manevi varlığın bize ışık, bize hamle, bize kaynak, bize ebediyet verecek bir mihrak oldu. Açtığın yoldan ileri gideceğiz.»

İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

«İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

«İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

«İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

«İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

«İşte şimdi, Ankaradayız. Islak bir sema altında ağlayan on yedi milyon Türk çocuğu, büyük Atamızın matemini tutuyor. Genç, ihtiyar, kadın, erkek ve çocuklar.. Herkesin ağladığı bu kara günde, yine bu vatanın, onun çocuklarından biri (1) tabutunun başında haykırıyor:

(1) Hasan Âli Yücel

YAZAN:

İskender F. SETELLİ

yeniden yaratan insandı. Bugün bütün bir insanlık için kaybolan aziz bir vücut oldu. Ona sevgi bağımızı, tabutunun makberine bırakıldığı dakikalarda, büyük ve asil milletimizle sarıyoruz. Onun yıkılmaz mezarı bizim kalpleri - mizedir.

**

Atatürkün ölümü yalnız Cumhuriyet Türkiye'sinin semasını değil, dünyanın bütün kubbesini kararmıştı. Türk ulusu onun muhteşem tabutu önünde gözyaşı dökerken, bu meş'um haberi duyan yabancı illerdeki insanlar da onun arkasından ağladılar.

Bir Fransız gazetesinde - vaktile Fransanın Türkiye elçiliğini yapmış olan - M. Şarl de Sambrön söylüyor:

«Atatürk idealist bir adamdı. Ortaya meş'ud eserler koymuş olmasının sebebi, büyük prensipler tutarak, ihtirasları tahdit etmesini bilmiş olmasıdır.»

İşte bir Amerikan gazetecisi. Mister Gladys Baker yazıyor: — Ona diktatör dediler. Halbuki o diktatör değil, millete kendini sevdirmiş ve milletin içinden yükselmiş bir adamdı. Türk milleti onun arkasından ne kadar ağlasa yeridir. O, asırların kolay yetiştiremediği bir insandı. Kendiyle mülakatında, neden diktatör diye çağırılmaktan hoşlanmadığını sordum. Bana şu cevabı verdi:

«Çünkü ben diktatör değilim. Benim kuvvetim olduğuna söylüyorlar. Evet, doğrudur. Benim arzu edip de yapamayacağım hiçbirşey yoktur. Çünkü ben zoraki ve insafsızca hareket etmek bilmem. Bence diktatör, diğerlerini iradesine ramedendir. Ben kalpleri kırarak değil, kalpleri kazanarak hükmetmek isterim.»

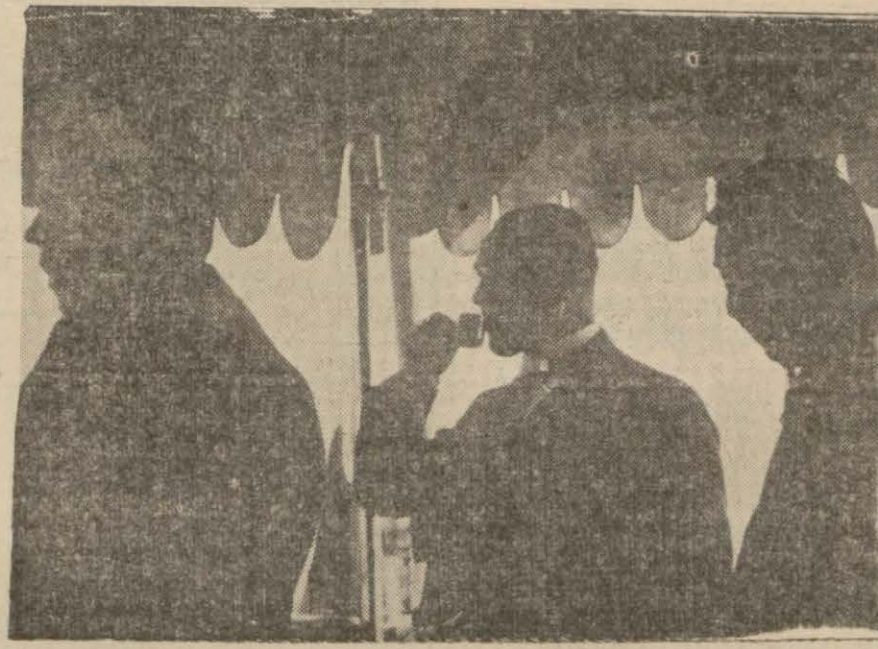
Bir İngiliz gazetesi yazıyor: «Atatürk, devrimizin ve tarihin en büyük adamıdır. O, hiçbir büyükle mukayese kabul etmeyecek bir kıymet taşımaktadır.»

Pariste çıkan İllustrasyonda okuyoruz:

«Kemal Atatürk ile asrın en maruf adamları Hitler ve Musolini arasında büyüklük itibarıyla bir baş başına bir vatandı. O, bizi

«Atatürk, devrimizin ve tarihin en büyük adamıdır. O, hiçbir büyükle mukayese kabul etmeyecek bir kıymet taşımaktadır.»

«TAYMİS» gazetesi

Atamızın İstanbul'a geldiği günler bayram sayılırdı. O Boğazda gezerken halk sahillere yığılırdı

üç devlet adamı da memleketlerinin manzarasını derin bir surette değiştirerek büyük ıslahat yapmışlardır. Fakat, kıymetleri daha bitarafane bir surette tetkik ve muhakeme eden tarih, yeni Türkiye'nin kurucusuna daha büyük bir hayranlık ve takdir hissi ayıracaktır. Çünkü Atatürkün karşısında bulunduğu vaziyet, en ümitsiz bir vaziyetti. Atatürkün yenilmez bir azim ve enerji ile giriştiği ve muvaffakiyetle başardığı o büyük teşebbüs, müşküllerle dopdolu bulunuyor ve Hitlerciliğin, faşizmin giriştikleri teşebbüslerin çerçevesini çok aşıyordu. Atatürk, Türk vatanını, Türk mil-leine kendini sevdirecek kurtardı.

Türkiyedeki matem bu ölmez sevginin tezahürüdür.»

Almanyada çıkan Völkischer Beobachter gazetesi, Hitlerin: «Atatürk, tarihin büyükleri arasında ebediyen yaşayacaktır.» Sözüni naklettikten sonra ilâve ediyor:

«— Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve inarını dahil ıslahatla ve komşularla takip edilen samimi bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkale'nin tekrar askeri hale

konulması, sancak meselesinin halli... En başta olmak üzere daha bir çok muvaffakiyetler sayıla-bilir. En büyük asker ve dâhi devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mücadelesinde olduğu gibi, bütün memleket işlerinde de muzaffer olmuştur. Türk milleti ve bütün insanlık bugün onun arkasından göz yaşı döküyor.»

Dost ve kardeş devletlerin teessürlerini kaydetmeğe lüzum görmüyorum. Onlar, bu büyük ölünün matemini göz yaşlarıyla tarih sahifelerine işlemişlerdir.

**

Geçen sene o kara günle bugün arasından tamam bir yıl geçti. Onun acısı hâlâ dünkü gibi içimizde, gitikçe derinleşen bir yara halinde büyüyor. Bu yaranın acısını yarın da, öbür gün de hissedeceğiz. Yalnız biz değil. Bizden sonra gelecek nesiller de.

Bugünkü nesil: Dünyanın en bahtiyar adamı ben olurdum: Sana gelen ölüme, ah göğsümü gereydim!

Diye feryat ediyor.. İnliyor. Bu feryat ve bu inilti, onun kurduğu ve kurtardığı vatanın bu kubbesi altında asırlarca duyulacaktır.

Ecnebler söylüyor

Atatürk 11 inkılâpla Türkiye'yi yeni baştan gençleştirmiştir

ATATÜRK'ün kurduğu Türkiye beynelmilel meselelerde de anlayışını ispat etmiştir

(Pariste çıkan Ekselsiyor refikimi - zinin Atatürk, ve inkılaplarımız hakkında yazdığı bir yazıyı aynen iktibas ediyoruz:)

Türkiye, Ankara muahedesi imza etmekle, sadece İngiliz - Fransız blokuna dostluğunu göstermekle iktifa etmedi, aynı zamanda cesurane bir hareketle bulunmuş oldu.

Berlinin reaksiyonları bu paktın hasımlarımızı ne kadar inkisara düşürdüğünü gösterir. Halbuki Türk - Fransız - İngiliz antantı bazı ihtimallere karşı alınmış bir tedbirden başka bir şey değildir. Sadece tedafül mahiyette bulunan bu muahededen hüsnüniyet sahibi hiçbir millet kuşkulanamaz.

Genç millet ve ilk Türk Cumhuriyeti'nin kurucusu ve reisi tarafından çizilmiş olan kendi politikasını takip etmek azminde olduğunu bir kere daha gösterdi.

Türkiye ile Fransa arasında an'anevi dostluk yeniden bağlanmış oldu. Bu muahedenin ehemmiyetini Ankara belki Paristen daha iyi anladı.

Türkiye Cumhuriyeti hakikaten büyük bir devlet, genç ve kuvvetli bir millettir. Türkleri bu kadar az tanıyışımıza hayret edilir.

Türkiye 1923 tenberi, bir adamın cesaret ve azimle sür'atle ve külliyen devleti yeniden bağlanmış oldu. Ne mektep hatıraları, ne yirmi senelik eski seyahat kitaplarının müteası bugünkü Türkiye hakkında bir fikir vermeğe kâfi değildir.

1914 - 1918 harbinden iyice parçalanarak çıkan eski Osmanlı imparatorluğundan, bir ırkın meziyetleri ve san'at hazineleri istisna edilirse, birşey kalmamıştır. Geriye kalan herşey değişmiştir. Hattâ toprağın manzarası bile. Hükümet merkezi olan Ankara bu ıslahatın en göze çarpan bir semboldür. Ankara kalesinin çevirdiği eski mahalle yerinde, şimdi bahçeleri, ağaçları ve bol suyu ile ultra modern bir şehir yükseliyor. Eski çöl Çubukta yapılan muazzam barajlarla bu kıymetli mayıya bol bol kavuşmuştur. Eskiden bir tutam ot bulunmayan yerlerde şimdi yeşillikler genişliyor.

Uzaktan Ankarayı yakıcı bir güneş altında kavruşmuş herhangi bir küçük şehir zannederseniz, şimdi Türk hükümetinin merkezi olan bu şehrin 900 metre irtifada iklimi sağlam ve Avrupa'nın büyük şehirlerinde olduğu gibi bütün konforun bulunduğu bir yer olduğunu hatırlamalısınız.

Bütün bunlar için ne kadar gayret sarf edildiği kendiliğinden anlaşılır. Bütünün saat malzemesini sahiliden 600 kilometreye götürmek mecburiyeti hasıl olmuştur. Çok iş yapmak ve çok azim göstermek lüzum gelmiştir. Ankara ve onunla beraber genç Türkiye böylelikle doğmuştur.

On altı milyondan fazla nüfusu bir millet kendini toplamış, an'anepere bir memlekette yaptığı on inkılâp ile milleti tamamiye değiştiren Büyük Şefi Mustafa Kemalî takip etmiştir.

PARLAMENTO REJİMİ

Türk rejiminin diktatörlük olduğu, Büyük Millet Meclisinin ehemmiyetli bir yer tutmadığı söylendi. Atatürk bundan daima içtinap etmiş, 1927 de çizdiği programından kat'iyyen ayrılmamıştır:

«Biz Cumhuriyetçiyiz, biz milliyetçiyiz, biz halkçıyız, biz hükümetçiyiz, biz lâikiz, biz ihtilâlciyiz.

Türk Cumhuriyetini banisi kendisine çizdiği bu hattı harekettan asla ayrılmadı, kimse aksini iddia edemez ki, bu da meş'ut neticeler vermiştir.

Asırlar imtidadınca yavaş yavaş uyuklamaya dalan millettin, Atatürk yirmi seneden az bir müddet içinde başkaları ile aynı mûsavi şartlar dahilinde konuşabilecek, fakat herkesle de daima iyi geçinmek isteyen bir millet vücade getirmiştir.

Bu mucize nasıl tahakkuk etmiştir? On bir inkılâp ile! Her biri birbirinden muhtelif olan bu inkılâplar derin ıslahata yol açmıştır.

ON BİR İNKILAP

Mustafa Kemal 29 Tegrinievvel 1923 de bir çeyrek saat içinde Cumhuriyet rejimini kabul ettirmiştir. Az sonra, müslüman âleminde ehemmiyetli bir hâdise olmak üzere, saltanatla hilâfeti ayırmıştır. Hanedan memleketten dışarıya çıkarılmıştır. Türk hükûmeti o andan itibaren ruhanilikten kurtulmuştur.

Bu iki inkılâptan sonra Atatürk azimle işe girişmiş, bazan teferüattan

sayılan, fakat muazzam neticeler veren diğer inkılâplar birbirini takip etmiştir.

Bunlardan birisi fes inkılâbıdır. Bütün Türkler an'anevi bir tarzda fes giyerlerdi. Bu serpuşun terkedilmesi bu milletin küllî istiklâlinin bir sembolü oldu. Eski Osmanlı imparatorluğunun adamları Osmanlılığı bırakarak betahsis Türk oluyorlardı.

Kadınlar da kendi kurtuluş saatlerinin hulûl ettiğini gördüler. Yüzlerini kapıyan peçe, çarşaf, yasmak ortadan kalktı.

Ertesi senenin nihayetinde Atatürk bir hamlede 585 senelik Türk takvimini düzeltti, 1 kânunusani 1927 de Gregoryen takvimi kabul olundu. Bu da büyük bir inkılâp sayılmak lazımdır. Aynı suretle pazar günü de tatil günü olarak kabul edildi.

1341 senesindenberi carf olan bir takvimin değiştirilmesi Türklerin çağışmak ve modern bir hale gelmek hususundaki arzularına parlak bir delil teşkil etmez mi?

Diğer inkılâplar da bu iş ve organizasyon azmini tahakkuk ettirecek lüzumlu inkılâplardır, medeni kanun kabul edildi, ceza ve ticaret kanunları tamamiye değiştirildi.

Az sonra Atatürk eski rakamları kaldırarak yerine beynelmilel rakamları koydu. Daha sonra da Lâtin harfleri Arap harflerinin yerine geçti. Bu inkılâp da birçok kolaylıklara yol açtı.

Kur'an türkçeye tercüme edildi. Atatürk mukaddes kitabın manasının bütün vatandaşları tarafından bilinmesini istiyordu. Bundan başka kendi memleketinin tarihini garp versiyonlarıyla tegayyüre uğramasını istemi-yordu ve Türk ırkının hakikî tarihini yazdırdı.

Türkiyede feminizm son derecesini bulmuştur. Türk kadını 1914 de tamamiye bir kenarda tutuluyordu. Şimdi tramvaylarda erkeklerle bir arada yolculuk yapıyor. Çarşaf artık bir hatıra ibaret kalmıştır. 1927 de ilk avukat kadın Ankara barosuna müracaat etti.

Ultra modern laboratuvarlarda, tahsil müesseselerinde mühim miktarda kadın unsurlara tesadüf edersiniz. Genç Türk nesli memleketinin istikbaline doğru tam bir ümitle doğruluyor. On sekiz yaşından itibaren kadın erkek her Türk vatandaşı aynı haklardan istifade edecek, reyini kullanıyor.

Bir tek «Bay» kelimesi, az çok tam-tıraklı efendi, bey, paşa, ağa ve sairinin yerini tutmuştur. Bu memleket artık bir sınıf farkı yoktur. Eğer bir adam kendisini gösteriyorsa, sadece kendi şahsı kıymeti ve yaptığı iş içindir.

BEYNELMİLEL PLANDA

TÜRKİYE

Eğer Atatürk kendi milleti içinde bu kadar serli ve tam ıslahat vücade getirdi ise, diğer milletlerle de teşriki mesal azminde bulunduğunu göstermiştir. Türkiye beynelmilel meselelerde anlayışını bütün dünyaya isbat etmiştir. Türkiye için bu da büyük bir inkılâptır. Türkiye bütün memleketlerde münasebetlerini düzeltmiştir. Atatürk bu münasebetlerin samimane olmasını isterdi.

Amerikanın eski Ankara sefiri General Şeril şu manalı vâkıayı anlatır. Bir yazısında der ki:

«Kendi kendime düşünürdüm. Türkler Yunanlılara karşı bu kadar kahir bir galibiyet elde ettikleri halde, neden tamirat parası istemediler?

O zaman bana öğretmenler ki Mustafa Kemal, Türkiye ile Yunanistan arasında yenileştirilecek ve belki de kuvvetlendirilecek ticarî münasebetlerin, tamirat parasından daha iyi surette Türkiye'yi kurtarabileceğini düşünmüştür. Tamirat parası ise taksitleri muntazam ödenmeyen ve daima iki memleket arasındaki hoş geçinmeyi bozan bir engeldir.

İşte Türkiye bu suretle iftirattan silkinmiş, kuvvetli ve azimli olduğunu göstermiştir.

İyi komşuluk Türkiye için kat'i bir kaidedir. Atatürk milletinin sulh içinde ve serbestçe çalışmasını istedi, hâlefî Milli Şef İsmet İnönü de aynı politikayı takip etmektedir.

Kuvvetli modern Türkiye, birinci planda bir mevkii haiz bulunmamaktadır. Ve hiç kimseye karşı da bu vaziyetinden istifade etmek emelinde değildir. Ancak kendisine dokunulmak şartile..

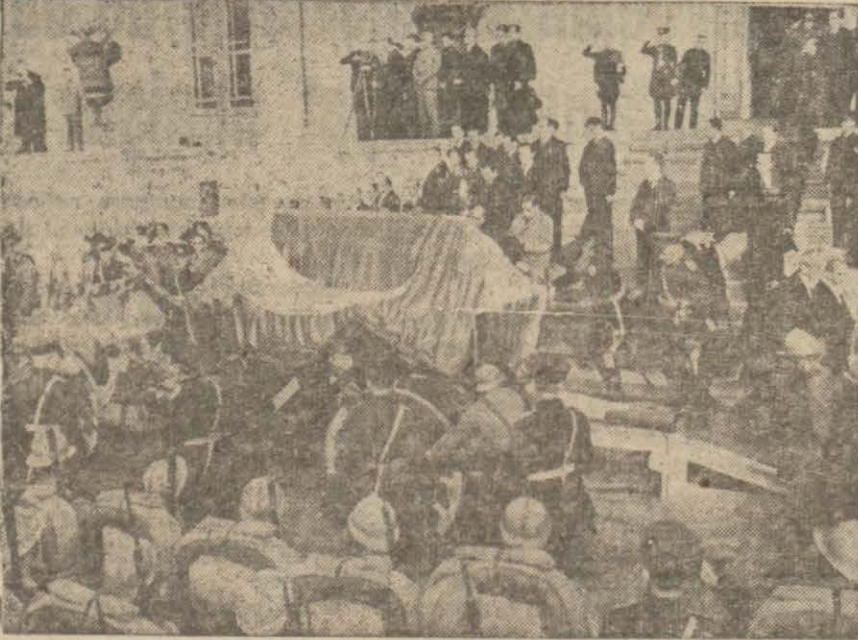

Ölmez Şefin hayatından birkaç görünüş: (Sağda) Atatürk halk arasında, (ortada) Millet Meclisinde nutuklarını okurlarken, (Solda) Şapka inkılâbından sonra Anadolu'daki tetkik seyahatlerinden bir intiba

Atanın tabutunu taşıyan trenle Ankara'ya giden bir arkadaşımızın hazin tahassüsleri

Yollarda: "Gitme, gitme atam,, diye hıçkırın mini mini yavrular..."

O bir daha bu yollardan geçmeyecek, güneşli gözleriyle bize gülümsemiyecek

Atatürk'ün tabutu Dolma bahçeden çıkarılırken...

(4 üncü sahifeden devam)

kasından biz gazetecilerin bulunduğu «Susa vapuru ile donanma bütün ı- şıkları sönmüş olduğu halde içeri girdi. Demirler atıldı.

Etrafta tek bir ses bile yok. Tek a- dam, tek çizgi, tek ses kımıldamıyor. Körfezin üstü sınırsız. Yalnız sahilde tektir ışıklar gözyaşı gibi titreyiş- lar. Evet etrafta kimseler görün- müyor; fakat zaman zaman sahile çev- rilen harp gemilerinin projektörleri ge- ceğin karanlığı içinde göğe müttesem düşen tepelerde, sahil boyunca binlerce kişinin silüet halinde dikildiğini, tit- reştiğini gösteriyor.

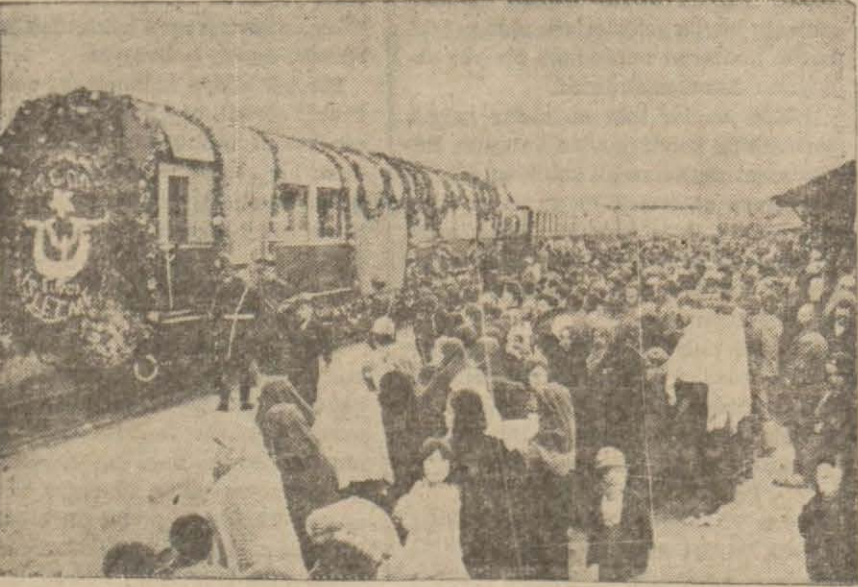
Bütün İmit, hayır bütün Kocaeli vilayeti ayakta...

Projektörler zaman zaman, sayısı binleri, on binleri geçen eğik başlı, yaşlı gözlü matemizde kafilelerin sol- gun yüzlerinde doluyor. Fakat herkes hareketsiz. Ne bir ses, ne bir nefes. Büt- ün şehir, tekmil etraf susuyor.

«O» nu şimdi dışarı çıkaracaklar; iskeleden geçirerek istasyonda bekli- yen vagonuna götürecekler. Fakat; düşünüyorum: İzzitiler buna nasıl bakacaklar?

Her sefer Ataların İstanbul'a gidiş ve dönüşünde vagonların pencer- lerinde görme alışıkları bu altın sa- rısı renkteki güneşli başın, mavi deniz- ler gibi ışıklı gözlerin şimdi bir tabut halinde önlerinden geçişini nasıl ta- hammül edip seyredecekler?

Bir gözyaşı ve hıçkırık beldesi çek-

Tren Ankara yolunda istasyonlardan geçerken...

linde arkada bıraktığımız İstanbul hal- kının yana yana, tutuşa tutuşa yüke- len çıkışları, ve halinde semalara taşan feryatları hâlâ kulağımda...

Saat 19.5... Büyük ve sanlı ölüyü sarımsaklıktan sakıyan eller Yavuz'un top namuluları altındaki muvakkat kata- falktan aldılar. Bir matör sesi ve ha- reket. Sonra matör ağır ağır Mayın is- kelesine yanaştı...

«O» 11 sene evvel Ertuğrul yatına geçtiği aynı yerden 12 generalin omu- zunda karaya çıkarılıyor. İskeletin etrafı, tersane boyu mahşet gibi. Artık alay yavaş yavaş hareket ediyor. Deniz tarafından donanmamızın selâm ve tesvi toplarının sesi, önümüzden, yanımdan insan selinin sakin öğüt- lusu geliyor ve... kalbleri yakan, öldü- ren acıklı hava: Şopenin matem marsı.

İşte alay iskeleden caddeye çıktı... Geceğin sınırsız karanlığı içinde ateş böcekleri gibi titreyen istasyon boyun- daki elektrikliğin, ısıl meş'alelerin al- tında yavaş yavaş ilerliyoruz.

Etrafta henüz tek bir çit bile yok. Fakat birden sanki her yer karışıyor, tepeleri, evleri, bahçeleri dolduran on binlerin sesi başlıyor: Matem alayının on öndeki çelenkleri, polistleri sü- künette seyreten halk; 12 generalin taşıdığı tabutlaştıran cihanı görür gör-

mez içleri sızlatan bir vaveylâ ile in- liyor...

Şimdi yalnız etrafta döğünlerin, çırpınaların ölü, parçalanmışına hicna hıçkırık ağlayanlarım sesli...

Kendi ellerle gömdükleri öz yavru- larına bile gözyaşı dökmemiş olanlar ona ağılıyor, annelerinin adından hic- kırmamış olanlar bile onun için dövü- nüyor...

Alayın en önünde giden Başvekilden 5 yaşındaki yavruya, generalden «erb e kadar herkes ağılıyor.

«Ve O; omuzların üstünde, bütün izmitin, hayır memleketin, hayır dün- yaların duran kalbi, kesilen sesi, sö- nen ışığı gibi gidiyor!..»

Saat 20.15... Şimdi Büyük Ölüyü tre- ne; her seyahatini içinde yaptığı hu- susi treninin en arka kompartımanına koydular.

Koca vagonun üzeri, yanları, boyu boyuna defne dalları, çiçekler ve iki büyük bayrakla örtüldü. Vagonun pen- celerleri açıldı. Sandukamın etrafındaki 6 meş'ale yanıyor ve büyük ünforma- larını giymiş üç deniz, üç kara subayı kılıçlarını çekerek Ataların bası - cunda ihtiram nöbetine geçtiler...

Yüzlerce çelenk trene dolduruldu. Üç büyük vagon bu çelenkleri almağa kâfi gelmiyor. Etrafta halk, yanan, tutu - şan izmitiller bağırarak taş olarak bu hazırlığa bakıyorlar...

Baykuş gibi çınlayan bir lokomotif çığlığı. İlk hareketin telâş. Son dü -

Diye yitman genç mektepli kızlar...

«O» bir daha buradan geçmeye - cek, güneş gözleriyle bizlere gülümse- miyecek! Diye hat boyundaki evlerin pencerelerinden hicran haykırın er- kekler, kadınlar. Ve soma büyük şa- kurlarla kırılıp yerlerde parçalanan dökülen camlar...

Artık bakamıyorum... Bakamıyaca- ğım dışarıya...

İnsan kalbi imkân yok bu kadar a- cıyı çekmez...

Bir ızrap ve elem yığını halinde arkadaşlarımızın kollarına yığılıyoruz.

Trenimiz durmadan ilerliyor...

Saat sabahın dördü... Yeryüzünün en büyük ölüs-ü götüren tren artık Es- kişehir'e yaklaşıyor. Arkada bıraktığı- mız bütün istasyonları gözyaşları ara- sında geçtik. İzmitten itibaren hat bo- yunda her 100 metrede bir eli meş'a- leli köylüler bekliyor ve son vagon önlerinden geçerken meş'aleyi ilti - ramla kaldırıp dimdik selâm vaziyetinde duruyorlar.

Bir istasyona yaklaşıyoruz yine ür- pererek titredik. İki bacağı tahta ve göğsünde istiklâl madalyası bulunan orta yaşlı bir köylü elindeki kocaman meş'aleyi uzatarak hürmetle «O» nu selâmlıyor... Kıpırdamadan, cansız bir

heykel gibi duran harp malûlünün yü- zü ızdırtan takallüs etmiş gibi... Mes- aalenin aydınlığında yaşanan gözlerini seçiyoruz...

Vagon restorana gelen nahye mü- dürü onu göstererek: «— Mehmetli nahyesinden Satılmış oğlu Mustafa!.. diyor. Kendisi dünden beri istasyonda bekliyor. Ne akşam üstü başlayan yağmur, ne gece yarısın- dan sonra çıkan donduruş ayaz onu bu vazifesinden ayıramadı. Gün ka - rardığından beri elinde meş'ale yağ- murun, rüzgânın altında 10 saatir böyle dikdik duruyor ve:

«O» benim hem babam, hem ku- mandanımdı. Yolumu icap ederse gün- lerce bekliyecek, tabutuna yüz sürece- ğim!.. diye hep ağlıyor!

Eskişehir... Gara girerken uzaktan istasyondaki mahşeri kalabalığı, civarları dolduran binlerce insanın karartısını görüyoruz. Ve sonradan öğreniyoruz ki: Bu halk 8 saatteberi burada beklemekte, uy- madan, yatmadan yaşlı gözlerle onun yolunu gözlemektedir.

Yüzlerce meş'alenin elemli ışığında bütün bekleyenlerin gözleri yaşlı... Lo- komotif dürdü. Binlerce baş huşu'la yere eğildi. Herkes aziz Atamın derin uykusundan rahatsız etmek istemez gi- bi seslerini yükseltmeden içli içli ağ- lıyor...

Bando matem havasını çaldı. Halkın, teşekkürlerin, vilâyetin çelenkleri va- gonun etrafına serpildi. Pek kısa bir

tevakkuftan sonra yine ağır ağır kalk- tık. İşte o vakit saatlerdenberi teessü- rünü zaptı çalışan Eskişehir de coştu, taştı, sarıldı.

Şimdi trenin arkasından koşan bin-lerce kişi: «— Bizi bırakıp neriye gidiyorsun ba- hamız!.. Diye haykırıyor...

Sabah olmak üzere... Tanyeri ağar- dı. Artık nerede ise güneş doğacak. Fakat hiçbir istasyonda, hiçbir yerde kimse, tek bir kişi bile uyumuyor, grup eden bu en büyük güneşin acısı ile o- turmuyor, yerinde durmuyor, hat boy- larında bekliyor... Dışarıda sıfırın altında 2 derece bir soğuk var. Ve donduran bir sabah ayazı... Fakat bağ- rı bu sonsuz acı ile ateş gibi yanan genç, ihtiyar, çocuk binlerce köylü Atalarına son hürmet vazifesini yap - mak için yağmur değil, taş bile yağsa her taraf karlar, buzlarla kaplına yine onun yolunda bekleyecek ve bek- leyecek!

Küçük yaşta mektep çocuklarından beyaz sakallı ihtiyarlara kadar saat- lerce yollardan yayan gelmiş sayısız kö-ylüler ağlamaktan şımış kıpkızıl göz- leriyle hat boylarına serpilmişler. Bu gece, bu sabah Anadolu uyumuyor, Türkiye uyumuyor!

Gazeteciler vagonunda cenebi ajans mümessilleri, Amerika ve Avrupa'nın muhtelif şehirlerinden gelmiş meslek- daşlarımız gıpta ve hayrette titreyerek akşamdanberi gördükleri fakat dün -

Atatürk'ün orduya son mesajları

(Kurdugu Cumhuriyetin 15 in- ci yıldönümüne rahatsızlığı dola- yısıyla iştirak edememiş olan Ata- türk, Ankara'da yapılan merasim dolayısıyla orduya bağlılığını, ina- nını ve takdirleri gönderdikleri aşağıdaki mesajla bildirmişlerdi.)

Zaferleri ve mesaisi insanlık

«... Başlayan, her zaman za- ferle beraber medeniyet nurlarını taşıyan kahraman Türk ordusu; ...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

«...»

Gençliğin Acı Tahassüsleri

Ata'nın Ölümü Hepimizde Yıldırım Gibi Sarstı

Zaten Günlerdenberi ıztırap içinde Kıvranan Kalpler Bir İşaretten En Acı Hakikati Anlayıverdiler

Yazan: MEHMET HİCRET

Atatürk'ün ebediyete intikal ettiği gündü. Öyle üzeri Üniversitelerden çıkmış, evime geliyordum. Beyazıt mey- danında bir dostuma rasladım. Ona e- limi uzattım ve mütebessim bir çehre ile:

— Nasılsın?

Diye sordum.

Arkadaşım cevap vermedi. Dikkat ettim: Saktığım eli buz gibi soğuktu. Yüzünde, gözlerinin etrafında büyük bir ızdırabın ifadesi olan çizgiler var- dı. Gözlerinin içi kızarmıştı. Çok mah- zun ve mütebessim görünüyordu. Omu- zundan tuttum:

— Neden var kardeş? dedim.

İçli kanlanmış gözlerini gözlerime dikti ve boğuk bir sesle inledi:

— Duymadın mı?

— Neyi?

Kulenin yarıya kadar indirilmiş o- lan bayrakını gösterdi.

— Bu neyi ifade ediyor?

O anda bir hissiyalevlu kalbimi sızdaltı.

— Yoksa... dedim, cümlemi tamam - hyamadım, sustum. Fakat arkadaşım bakışlarından ne demek istediğini an- lamıştı. Uzun uzun içini çekti, sonra:

— İki saat evvel Atamızı kaybettik.. dedi.

Dostum bu kara haberi verdikten sonra; yine gözlerinin pinarları doldu. Yaşlarını zaptedemedi, ağlamaya baş- ladı.

Ben sersemlemiştim, neye uğradığ- ımı bilmiyordum. Bir müddet şaşkın şaşkın ağılayan arkadaşına baktıktan sonra, birdenbire vücudumu saran bir buhranın tesiri ile onun kolumdan tut- tum, şiddetle sarsmaya başladım.

Bana ne oluyordu. Bu hareketi niçin yapıyordum? Bilmiyordum, şuuru- mu kaybetmişim, irademe hakim de- ğil - dim. Büyük acının doğurduğu büyük heyecan ile kalbim hızlı hızlı çarpı - yordu.

Arkadaşımı mütemadiyen sarsıyor ve söyleniyordum.

— «O» artık aramızda yok değil mi? Atamızı, babamızı, büyük kurtarıcı - mızı kaybettik diye mi? Fakat bu nasıl olur? Buna nasıl inanılır? Atatürk öle- bilir mi? Buna imkân var mı? Niçin susuyorsun, cevap versene...

İnsanların buhranlı anlarında, söz - lerinde, fikirlerinde mantık aramama - hıdır. Ben de o anda duyduğum büyük teessürle neler söylediğimi bilmiyo- rum. Atatürk bir insan idi, bir fani idi. Bütün insanlar gibi, tabii günün birin- de o da, misafir bulunduğu bu dünya- dan göçüp gidecekti.

Aynı gün öğleden sonra bütün Üni-

yanın hiçbir yerinde emsaline rasla - madıkları bu içten gelen ebedi teyis e milletin babasına karşı gösterdikleri sevgiye hayran bakışıydı...

Hele bir aralık hepimizi coşturan bir vak'a oluyordu.

Geceğin en ileri saatlerinde bile dur- madan, tarlın bu kaydedilmemiş lev- haları seride alan cenebi ilim operatör- ü Polatlıya yaklaşıırken kucakında kum- daklı yavruları ile bekleyen yüzlerce genç Sakarya gelinlerini, değneklerine dayanarak iki büküm olmuş, fakat ih- tiram vaziyetinde duran ihtiyar köy- lü ninelere, kolsuz, ayaksız olmalarına rağmen iki, üç günlük yoldan gelen gazi harbi kahramanlarını saf saf di- zilmiş görünce elindeki makineyi tir- tir titriyerek hamaga fırlatıyor ve:

«— Çekemiyeceğim artık. Bu ıztra- bım, bu umumi hüznün karşısında ob- jektif bile çatlar!..

Diye hıçkırıyor... Ağlıyor...

Aziz okuyucum; seyahatimizin de- vami ölüm mevkibinin Ankara'ya va- rışı ve ana yuviden kalbi olan bu se- hirde gördüğümüz matem heyecanını tarife ne kalemin iktidar sahası, ne de sahifelerin istiap kudreti kâfidir. Bu- nu; yaşlı gözlerimle şimdi de hıçkır- arak ağırlar ve o elim hatıranın huşu- içinde bunalırken yazmak cür'etini gös- teremeyeceğim. Yalnız kanım ki; va- tanın her köşesi gibi Ankara'da ya- pılan merasimi, Türkiye semasını dol- duran yekpare hıçkırığı; kendisini de teessüre uğratacağın şüphe edilmi- yen o matem günlerini Azrail bile gö- rmüş olsaydı, emlini kıydığı büyük a- dama el uzatmaz, onu bu candan se- venlere başlardı!

Atatürk, şimdiye kadar bil- miyenler, bu milletin seni ne kadar sevdiğini, senden son- ra, ismin ve eserin üzerine tit- rerken anlayacaklar!

Aklımızın ve kalbimizin va- zifelerini ayıralım: Ey bütün ağlaşanlar, göz yaşlarımızı birbirine kattığımız gibi, el- lerinizi birbirine uzatınız. Ata- türk'e yaşarken, verdiğiniz söz- ü unutmayınız

Haluk Cemal

F. R. ATAY

Atatürk'ün Bıraktığı Büyük Emanet

(4 üncü sahifeden devam)

Kemalizin zerrelerini teneffüs et- medikçe yaşayamayız.

Atatürk'ün fani vücudü, aramız- dan ayrıldığı zaman, Türk gençliği a- nıt imişti, yemin etmişti. Kemalizm ve inkılâp prensipleri, bu memlekette ebediyen yaşaya - caktır. Bu harikulade hayatın bek- çileri muhafızları kudretli, şuurlu Türk gençliğidir.

Bugün tekrar, büyük Atamın ma- nevî huzuru önünde, minnet ve şükran hisleriyle eğiliyoruz. Bize, bir vatan, hayat, istiklâl, şeref ve refah bırakmış bir insana karşı, ödenmesi zarurî videdan, insanlık ve Türklük borcunun şekli nedir? Aciz duyduğumuz tek nokta bu- dur. Ataya nasıl teşekkür etmeli, onu nasıl baş tacı yapmalı, onun ruhunu nasıl taziz ve takdis et - meli?

Atanın yanında her şey gibi, bu duyduğumuz da âcizdir. Ona yaraşır, ona yakışır, onunla mütenasip, yer yüzünde ne var ki?..

Acaba, Atayı, gökleri, bunun için mi kendi âlemlerine çektiler?

REŞAD FEYZİ

Verdiğin'z sözü unutmayınız

(4 üncü sahifeden devam)

işlemeğe başladığı zaman an- lıyacagız.

Benden sonra. Benden son- ra... Senelerdenberi, hepimiz, böyle bir kara günün ıztra- bını, bu iki kelime ile gönlü- müzden uzaklaştırıyorduk. Düş- şünmekten korkuyorduk. İş - te onsuz kaldık.

Onsuz... Fakat ona bin kere verdiğimiz bir tek namus sö- züyle kaldık: Eserini ve dava- sını korumak ve yükseltmek! Bizler için hayatın bir manası varsa, bu yemini yerine ge - tirmek için yaşamaktır.

Bugün ona ağılayıp yanmak için bir tek kalbiz; yarı onun eserini ve davasını müdafaa etmek için tek bir irade gibi kaynaşacağız.

Atatürk, şimdiye kadar bil- miyenler, bu milletin seni ne kadar sevdiğini, senden son- ra, ismin ve eserin üzerine tit- rerken anlayacaklar!

Aklımızın ve kalbimizin va- zifelerini ayıralım: Ey bütün ağlaşanlar, göz yaşlarımızı birbirine kattığımız gibi, el- lerinizi birbirine uzatınız. Ata- türk'e yaşarken, verdiğiniz söz- ü unutmayınız

F. R. ATAY

törün içeriye girdiği görüldü. Bilse, ağır adımlarla yürüdü, k- çkti.

O gün birkaç saat evvel Rektör- ne görmüştüm. Fakat Cemil Bilsel birkaç saat içinde fevkalade deş- Omuzları düşmüştü. Gözleri d- lışmıştı, bakışları büyük teess- ifade ediyordu.

Rektör, kısa bir müddet salona- gezirdi. Salonu dolduran ve ka- kederli olan gençlere sekiz- nazarlarla baktı. Sonra Ebedi- zlin ünlülüğü bu kısa, fakat müess- le ile ifade etti:

— Çocuklar, babamızı kay- Cemil Bilsel, bunu söyledikten- gözlerinin içini dolduran yaş- tamıyarak, hıçkırık, hıçkırık ağ- başladı.

Rektörle beraber gençlik ağı- Hiç şüphesiz, Atatürk'ün vaki- İlmü ile, her Türk gibi, ben de- teessir ve acı duymuştum. Pa- ana kadar ağlamamış, ağlayama-

Büyük acı bütün denliğime n- çis, göz pinarlarını kurutmuş- Arkadaşlarımız ve bilhassa ha- mız hıçkırık hıçkırık ağlamaları- de gözlerini nemlendirdi. Ağla- Uzun uzun, yana yana ağla- kırıklarımız, yükselen feryatla- koca salonu çulıyordu.

O gün Ebedi Şefimizin nasla- vaf ve son ihtiram vazifesini if- sırası mekteplerinde idi. Saray- mermer merdivenlerini çıkarken, pîmizin kalpleri de büyük heve- carpıyordu.

Ayaklarımızın parmakları ucun- sarak, salona girdik. Atatürk ha- rafta, kıymetli bir sanduka içine- Sandukamın üzerine Türk-öz- mukaddes bayrağı örtülmüştü. Ye- meş'ale katafalkın bulunduğu yer- dılatıyordu. Yüksek üniforma- baylar son ihtiram vazifelerini d- diyorlardı.

Büyük ölünün yanından geç- onu tuncdan bir heykel gibi ka- görür gibi oldum. Mucizeler ka- Türkü istiklâle kavuşturan, za- zafere ulaştıran, büyük kahrama- adam; açık alını yükselterek, söz- lerini gençliğe tekrar ediyen-

«Ey Türk gençliği, birinci va- Türk istiklâli ve Cumhuriyeti ni- bet müdafaa ve muhafaza et- Muhtaç olduğun kudret damar- daki asil kanda mevcuttur.»

O gün Ebedi Şefimizin aziz na- Ankara'ya naklediliyordu. Atatürk- tanbuldan geliyordu.

Sarayburnunda, karşı sahillerde- Büyük Adamın, Ölmüş Şefin, az- naznesini aldıktan sonra ağır ağır- landı.

Yavuzu birkaç cenebi zirhlisi e- ediyordu. Bando hazin cenaze- çalıyordu.

Sarayburnunda, karşı sahillerde- nizde sandallar içinde, motorlerle- lıman kadın erkek, genç ihtiyar- ce insan; birdenbire boşalan bir- berek gibi, başıra başıra, hıçkır- kına ağlamaya, sızlamağa başla-

O zamana kadar Atatürk'ün ölüm- ne inanmamışım, inanmamıştım. kat işte o anda bu acı hakikate- dim... Ağladım, ağladım.

Atatürk ile yalnız biz değil, bu- dünya öğünüyor. Onu yalnız b- gül, bütün elhan seviriyor, sayı- takdir ediyordu. Ve Atatürk'ün- sından yalnız biz değil, bütün- ağladı.

Ebedi Şefimiz Atatürk, Türk- lığıne güveniyordu. Bunun için- huriyeti ona emanet etti.

Ve gençlik de onun bu mukade- manetini, ilelebet müdafaa ve ma- faza edeceğine, daima onun gitti- da, onun izlerinde yürüyeceğ- verdi, diğ.

Atatürk aziz ruhun müstehin- Başımızda senin en büyük dostu- kir, ideal ve silah arkadaşın olan- met inönü buluyoruz.

Biz onunla beraber, senin bizi- terdiğin nurlu yollarda yürüye- her gün biraz daha ilerleyeceğ- daha yükseleceğiz.

MUSTAFA KEMAL NASIL YETİŞTİ?

Atatürk'ün küçükçlük ve mektep hayatı, harpten evvelki siyasî faaliyeti

Atatürk daha mektep sıralarında kendisini memleketin vaz'iyeti ile alâkadar görür, o vaz'iyetlerdeki vehametleri, fenalıkları tahlil ve tenkit eder, buna dair fikir ve kararlarını muhitine kabul ettirirdi

Mustafa Kemal 1880 de Selânikte doğmuştur. Babası, rüsumat memuru iken, bu memuriyetten çekilerek kereste ticareti ile uğraşan Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanımdır. Daha küçük yaşta iken babasını kaybederek yetim kalan Mustafa Kemal annesi Zübeyde Hanım büyümüş ve yetiştirmiştir.

Mustafa Kemal ilk tahsilini Selânikte Şemsi Efendi mektebinde ikmal ettikten sonra orta tahsilini Selânik mülkiye ve askerî rüştiyelerinde yaptı. Daha mülkiye hususi bir istidat gösterme ve hocalarının dikkat gözlerini çekmeye başladı. Bu istidadı bilhassa riyaziyye, edebiyatta, takrir ve talâkatte tecrübe ediyordu.

Mustafa Kemal'in asıl adı yalnız Mustafa iken gösterdiği hususi istidadı ifade için riyaziye hocası Mustafa Efendi onun adına Kemal adını da ilâve etmiş ve bundan sonradır ki, Mustafa Kemal adını almıştır.

Mustafa Kemal rüştiyeden sonra Manastır askerî idadisine girdi ve burasını 1 Mart 1315 (1899 Mart 14) de Harbiye mektebine geçti. Bu mektebi 317 (1901) de bitirdi ve erkânharbiye namzet sınıfına ayrıldı.

Mustafa Kemal mektep hayatının bu safhasında evsaf ve kabiliyetinde büyük bir inkişaf göstermeye başlamıştı. Daha o zamanlarda dahi kendisini dâima memleketin vaziyeti ile alâkadar görür, o vaziyetlerdeki vehametleri, fenalıkları tahlil ve tenkit eder, buna dair fikir ve kararlarını muhitine telkin eder ve kabul ettirirdi. Esasen kalbinde memleket duygusu yaşayan en basit görüşü insanların dahi görebilecekleri idari fenalıklar, bilhassa ordu ve dolayısıyla harbiye mektebinde büyük bir hassasiyet ve ıztırap uyandırmış bulunuyordu. İşte böyle bir muhitte Mustafa Kemal'in, aktif ve pasif hayatının mektep hayatına devam etmesi ve memleketin selâmetini istihdaf eden fikirleri, bir taraftan arkadaşları arasında kolaylıkla ve çabuklukla canlı ve heyecanlı bir memleket kaygısı ve himat havası yaydığını, fakat diğer taraftan da resmi makam ve elemanların şüpheli nazırlarını çekmeye başlamıştı.

Mustafa Kemal'in mektepteki faal teşebbüsleri arasında gazete neşri ve bir sandık teşkilâtı vardı. Bu sandık teşkilâtından maksat: Arkadaşların haftalık paralarından muayyen bir miktarı sandığa yatırmak ve bununla parasız arkadaşlarına yardım etmek ve Avrupa'da gazete ve kitap getirmek idi.

Erkânharbî yüzbaşısı olarak mektebi bitirdiği birincikânun 320 (1904) de bu teşkilât hükûmetçe duyuldu. Mustafa Kemal arkadaşlarıyla beraber Harbiye mektebinde tevkil edildi ve iki ay kadar mevkuf ve bu müddet zarfında Yıldız sarayında birkaç sorguya maruz kaldı. Bu vaziyetin neticesi olarak

arak üçüncü orduya istekli iken, diğer arkadaşlarıyla beraber, Suriyede bulunan eski beşinci orduya gönderildi.

BÜYÜK HARPTEN EVVELKİ SİYASÎ HAYATI

Mektebin dar ve sıkıntılı muhitinden daha serbest ve geniş ordu muhitine intikal etmiş, memleketin derdini ve ihtiyaçlarını görmek fırsatını kazanmış olan Mustafa Kemal bir taraftan askerî vazifelerinde verimli çalışmaları meşgul olurken, diğer taraftan memleketi gittikçe kötüleşen vaziyetten kurtarmak çarelerini düşünüyordu.

Ordu merkezli olan Şamda ötedenberi birçok sürgünler bulunuyor ve bu sürgünler muhitinde, memleketi içinde bulunduğu fena idareden kurtararak, hürriyete kavuşturmak fikri yaşıyordu. Bu maksatla daha 1305 (1889) da teşkil edilmiş olan (Terakki ve İttihat gizli cemiyetinin bir şubesi burada da vücut bulmuştu.

1314 de bu cemiyetin ihlâlî üzerine (Medeniyetli İslâmiye) ve (Kan) adlarında daha iki cemiyet teşkil edilmiş, bu cemiyetler de 1317 (1901) senelerinde faaliyetlerini tatil etmek mecburiyetinde kalmışlar ve nihayet 1319 (1903) de (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti) adlı bir cemiyetin teşkilî fikirleri uyanmağa başlamıştı. İşte Mustafa Kemal şimdi böyle bir muhitte girmiş, böyle teşebbüslerle karşılaşmış. Fikirlerin ve kanaatlerin dinamik bir mahiyet almaları için o fikirlerin ve kanaatlerin kuvvete istihale etmesi lâzım -dır. Bu da fikirlerin ve kanaatlerin bir cemiyete malolması mümkündür.

Bunu takdir eden Mustafa Kemal, içine girdiği muhitin bu müsait şartlarından istifade etti. Varlığı henüz teşebbüs safhasında bulunan (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti) 1321 (1905) de filen teşekkül etti ve onunla faaliyete girdi. Bu cemiyetin Yafada ve Kudüste birer şubesi açıldı.

Mustafa Kemal bu suretle siyasî hayatına girmiş ve düşüncelerini tatbikat sahasına koymuş oluyordu. O tarihlerde Makedonya, iç ve dış ihtilaflarının kaynağı ve çatıştığı bir yerdi. Bu sebepten bu münaka mütemadi isyan, ihtilâl, şekavet hâdiselerle çalkanıyordu.

Devlet idaresinin zâatları, fenalıkları en ziyade buralarda göze çarpıyordu. Hükûmet bu hâdiseleri önlemek ve bastırmak için üçüncü orduyu kuvvetli bulunduruyordu. Harbiye mektebinden çıkan genç subayların çoğunu buraya gönderiyordu. Bu suretle Makedonyada büyük mikyasta açık fikirli subaylar toplanmıştı. Daha yakından garbın tesiri altında ve mütemadi hâdiseler içerisinde yaşayan bu subaylar vatanın maruz bulunduğu âkıbeti daha açık görüyorlar ve vatanı böyle bir âkıbetten kurtarmak kaygısı onlarda çok canlanmış bulunuyordu.

İşte Mustafa Kemal beslediği emeller ve mefkûrelerin tahakkuk etmesine en müsait ve böyle bir tahakkuka

Mustafa Kemal'in annesi Zübeyde Hanım

en ziyade muhtaç olmakla beraber, aynı zamanda kendi doğum yeri olmak itibarıyla da ayrıca alâkalı olduğu bu muntakada bulunmak, Şamda vücut bulan teşkilâtı buraya da nakil ve teşmil etmek istiyordu. Binaenaleyh resmi yollarla Makedonya muntakasına gitmek imkânını göremiyen Mustafa Kemal, bunu izinsiz gitmek suretile temine teşebbüs etti. 322 (1906) senesi nisamında Suriyeden kaçarak Mısır ve Yunanistan üzerinden Selâniğe gitti. Burada bir aydan fazla kaldı. Selânikte (Vatan ve Hürriyet) Cemiyetinin bir şubesi teşkil etti. Fakat hükûmetin şiddetli takibati kendisinin gizli olarak tekrar Suriyeye dönmelerini mecburi kıldı. Bu hareketle Mustafa Kemal aynı zamanda kendisinin bu muntakaya nakil imkânlarını hazırlamıştı.

Filhakika kendisini tanıyan arkadaşlarının ve kendisini takdir eden dostlarının sihi vaziyetine istinat ettirdikleri yardımlarla 3 Eylül 323 (1907 Eylül 16) tarihinde üçüncü orduya nakil ve 9 Haziran 324 (1908 Haziran 22) de Şark demiryolu müfettişliğine tayin edildi.

İşte bu nakil keyfiyeti Mustafa Kemal'in siyasî faaliyetinin daha canlı ve verimli bir surette işleme başlaması imkânını temin etmişti.

(Vatan ve Hürriyet cemiyeti) Selânikte faaliyete geçtiği sıralarda eski Terakki ve İttihat Cemiyeti'nin istihalesi olan (İttihat ve Terakki Cemiyeti) ile karşılaştı. Aynı gayeyi takip ve istihdaf eden bu iki cemiyetin bu

suretle ayrı ayrı çalışmaları doğru olmayacaktı. Bu vaziyet gerek dahilide ve gerekse haricde bu cemiyetlerin faaliyetlerini aksatabilirdi. Binaenaleyh bunları birleştirmek lâzım geliyordu. Bu birleşmeyi temin maksadıyla (Vatan ve Hürriyet) cemiyeti mensuplarıyla (İttihat ve Terakki Cemiyeti) mensupları arasında cereyan eden müzakere neticesinde (Vatan ve Hürriyet Cemiyeti) nin feshine ve daha eski ve her tarafa tanınmış olan (İttihat ve Terakki Cemiyeti) namı altında birleştirilmesine karar verildi. Bu suretle Mustafa Kemal İttihat ve Terakki Cemiyetine intisap etmiş oldu.

1908 meşrutiyet inkılabını yapan bu Cemiyette Mustafa Kemal mücadeleci bir vaziyette çalıştı. Bu mücadelecinin mevzuu: İnkılabın daha cezri olması ve ordunun siyasîle istihale etmemesi esaslarına dayanıyordu. Fakat bu meselelerde arkadaşlarıyla anlaşamadı. Binaenaleyh siyasî faaliyetten çekildi. Bundan sonra faaliyetini ve mesaisini orduya hasretti.

Mustafa Kemal erkânharbî yüzbaşısı

Uğurlu ve uğursuz saatler

Pazarlesi	3.15-15	7.15-9
Salı	12-13.15	15-16.15
Çarşamba	10-12	12-13.15
Perşembe	9-10.15	13-15
Cuma	7.15-9	10.15-12
C. ertesi	6-7.15	9-10.15
Pazar	15-16.15	16-18

UĞURLU GÜNLER

Çarşamba: Ticaretle ve işle muvafakiyet, Perşembe: İstirahat, Pazar: Tali, Pazarlesi: Eğlence ve zevk, Salı: Tehlike, can sıkıntısı, Cuma: İbadet, Cumartesi: Hastalık ve ızdırar...

Aksırma

Öğleden gece yarısına kadar aksırma: İyi bir haber alınacağına delâlet eder. Bu müddet zarfında bir millî piyango bileti alınırsa kazanma ihtimali çoktur.

Ürkme

Lüzumsuz ve sebepsiz yere ürkme: Dost görünen bir düşmanın fenalığa teşebbüs ettiğine delildir.

Göz kırpması

Sağ göz kapakının kırpması: Sevinçli bir mektup veya haber alınacağına; sol göz kapakının kırpması: fena bir haber veya acıklı bir mektup alınacağına veyahut bir tehlikeye delâlet eder.

RADYO

Cuma 10 İkinci teşrin

Saat :

18.00	İstasyonların açılışı.
18.05	Ajans haberleri.
18.20	Türkiye radyoları, Türk milletinin büyük elemine katılarak tüzimen susacak - tır.
21.55	İstasyonların açılışı.
22.00	Ajans haberleri.
22.15	Türkiye Radyoları, Türk milletinin büyük elemine katılarak tüzimen susacak - tır.

TEŞEKKÜR

Vefatı bizi matmelere garkeden Meziyetin uzun hastalığında kendisini sık sık yoruyarak, cenazesinde bulunan, ebedi gayubutini duyup da telgraf, mektup, telefonla ve antrifle ile veya çelenk göndermek suretile taziyet eden muhterem dostlarımıza, akrabama ve matbuatımıza teşekkür ederiz.

Tedavisi için ellerinden geleni, hattâ muhalı yapan müdâvî doktorlara, konsültasyona gelen yerli ve ecnebi profesörlere, Ortaköy Sifa Yurdunun sahibi doktor Asım Onur'a ve müessesenin bütün mensubine ve bilhassa Profesör Akil Muhtar, doktor Ekrem Şerife ve doktor Bayan İffet Onur'a sonsuz şükran ve minnetlerimizi bildiririz.

Zevce Valideci Valâ Nurettin Vâ - Nû Lâmia Çürüksulu

ATATÜRK'ün ölüm yıldönümü münasebe ile tiyatrolarımız kapalıdır. Şehir Tiyatrosu

HALK OPERETİ

Bu akşam temsil yoktur.

Üsküdar ikinci sulh hukuk mahkemesinden:

Üsküdar Murat reis mahallesinde Köprülü Fadil sokağında 7/1 numaralı hanede sakin iken 8/7/939 tarihinde vefat eden ve terekine mahkememizce vaz'iyet edilmiş bulunan Hüseyin kızı Hayriyeden alacak ve borç iddiasında bulunanların bir ay ve veraset iddiasında bulunanların da üç ay zarfında vesaik ve senedatı kanunî yollarla birlikte Üsküdar ikinci sulh hukuk hâkimliğine müracaatları ilân aksi takdirde terekenin hazineye teslim edileceği ilân olunur. 939/194

Sadakai fitır

	En	İy	İy	Son
	K	P	K	P
Buğdaydan	12	20	10	0
Arpadan	16	30	15	0
Üzüm	83	20	66	30
Hurma dan	00	00	133	20

Düşmanı mağlûp etmek imkânı kalmadı...

Alman erkânı harbiye mümessili, H. ilk teşrin 1918 de, Rayştağ meclisinin kürsüsünde böyle söylemişti

Modern harplerde müthiş bir silâh olan tanklar nasıl doğdu ve ilk defa ne zaman kullanıldı?

İşte okuyucularımızdan birçokları tarafından birçok defalar sorulan bir sual...

Evvelâ, umumî harpte İngiliz Başvekilî Loyid Corc'un «harp hatıraları» ndan şu birkaç satırı alalım:

«30 Haziran 1915 te zirhlî ve tel örgüleri devirerek yol açan, düşman siperlerini atlayıp geçen arabaların tecrübelerinde hazır bulundum.

Bunlara «tank» denilmesinin sebebi, yapıldıkları zaman su ve petrol nakline mahsus olduğu söylenmesinden ileri gelmiştir. Son dakikaya kadar suret istimali gizli tutulmuştu. Kambre muharebesine gelinceye kadar bunların bir harp âleti olarak kullanılacağını pek az kimse biliyordu. Tankların istimali, harp tarihinde yeni bir fasıl açmıştır.»

Evet Kambre muharebesinde tankların çok faydası görüldü. İngiliz kumandanı bile hayrette kalmıştı.

Alman erkânharbiye reisi General Ludendorf, hatıralarında, bu yeni icat zirhlî arabaların Alman ordusunda husule getirdiği korkuyu, şaşkınlığı itiraf ediyordu.

«20 ağustos 1919 da İngilizler Kambre cephesindeki ormanın içine birçok tank saklamışlardı. Sabahleyin erkenden kısa bir topçu ateşinden sonra bu zirhlî arabaları ileri sürdüler. Bunlar tel örgüleri söküp deviriyor, siperleri aşılıyor - du. Bu suretle arkadaşan sevkolunan piyade ve süvariye yol açıyordu.

Tankların cepheye açtığı büyük geçidi kapayabilmenin imkânı yoktu. Geri çekilmek mecburiyetinde kaldık. Bereket versin, İngiliz kumandanı takibe devam etmedi. Yoksa müşkül vaziyete düşecek - tik...

Loyid Corc, tanklar hakkındaki yazısına şu suretle nihayet veriyor:

«1918 senesi ilkbaharında tankların ehemmiyeti cidden anlaşıldı, takdir edildi...»

İngilizlerden sonra Fransızlar da birçok hafif hücum arabaları yapmışlardı. Harbin neticesi üzerinde bunların çok tesiri olmuştu.

Bunun şerefî, «hücum arabaları babası» ünvanı verilen General Estiylene aittir.

2 ilkteşrin 1918 de, Alman erkânharbiyesi mümessili Rayıştağ meclisinde kürsiye çıktı, boğuk bir sesle bağırdı:

«Düşmanı mağlûp edebilmenin imkânı kalmamıştır. Çünkü zirhlî otomobillerle hücum ediyor.

Bu sözler, tankların ehemmiyetini isbat için kâfi olsa gerek,...

Hali hazırda kullanılan tank modelleri üç tipe ayrılır: Hafif tanklar, orta tanklar, ağır tanklar... Bunlar, ince veya kalın çelik levhalarla kaplı ve tiplerine göre mitralyözler, 37 veya 75 çapta toplarla mücehhezdir.

Tankların vazifesi yol açmak ve piyadenin ileri hareketini temin etmek, kolaylaştırmaktır. Tanklar, düşmanın ileri hatlarına doğru yürürler, tel örgülerle yapılan maniaları tahrip ederler, siperleri aşarlar. Düşman ateşini üzerlerine çekerler. Bu suretle piyadeyi muhafaza ederler. Aynı zamanda mitralyözlerle, topla ateş ederler.

Yazımızza nihayet vermeden General Debenev'in «harp ve insanlar» adlı eserinden şu satırları nakledeyim:

«18 temmuz 1918 de, General Mangin Viller - Kotör ormanına tanklarla hücum etti. Düşman, bu zirhlî otomobillerin yağdırdığı ateş karşısında perişan bir halde geri çekildi...»

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü İlanları

Münakalât Vekâletince yapılan ilânla 15 teşrinievvel 939 ve bilâhare idaremezc yapılan ilânla da 31 teşrinievvel 939 tarihine kadar kabul edileceği bildirilmiş olan İngiltereye ismarlanacak gemiler hakkındaki tekliflerin kabul müddetinin 30 teşrinisani 939 tarihine kadar temdit edildiği ilân olunur. «9202»

Inhisarlar U. Müdürlüğünden:

I— Şartname ve nümunesi mucibince 2/X/939 tarihinde kapalı zarfla ihale olunamayan 10 milyon adet bira şişesi kapsülü yeniden pazarlıkla eksiltmeye konmuştur.

II— Muhammen bedeli, beher bin adedi 260 kuruş hesabı 26 bin lira muvakkat teminatı 1950 liradır.

III— Pazarlık 16/XI/939 Perşembe günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV— Şartnameler her gün Levazım şubesi veznesinden ve İzmir, Ankara Başmüdürlüklerinden 130 kuruş mukabilinde alınabilir.

V— İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarıyla birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8993)

★ ★

I— Şartname ve müfredat listesi mucibince 21 kalem yangın söndürme levazımı pazarlıkla satın alınacaktır.

II— Pazarlık 17/XI/939 Cuma günü saat 14 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

III— Şartnameler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

IV— İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarıyla birlikte mezkûr komisyona gelmeleri ilân olunur. «9048»

★ ★

1— 31/XI/939 tarihinde talip zuhur etmediğinden 16 kalem muhtelif bandanın eksilmesi görülen lüzum üzerine 10 gün temdit edilmiştir.

II— Eksiltme 21/XI/939 Salı günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır. «9387»

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık, ve bütün ağrılarınızı derhal keser. İlacında günde 3 kaşe alınabilir.

Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Selânikte Mustafa Kemal'in doğduğu ev

Altın Saatler ve Pırlanta ve Elmas ve Zümrüt Satışı Hakkında İlan

Sultanahmet 5 inci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

İstanbul Çarşıci Çuhacı Hanı karşısında 13 No: dükkânda saatcilik yapmakta iken 12/9/939 tarihinde ölen saatçi Kirkor Dakesyanın mahkeme-mizce elkonmuş olan terekese ait Altın Cep ve Kol Saatleri ile Pırlanta, Elmas ve Zümrüt taşların İstanbul Be-lediyesi Mezat dairesinde 17/11/939 Cama ve 21/11/939 Salı günleri saat 14 den itibaren açık artırma suretiyle satılacağı ilân olunur.

939/135 Tereke

Teknik Okulu Satınalma Komisyonu Reisliğinden:

Cinsi	Adet	Tahmin Fiyatı Lira	Tutarı Lira K.
Zeiss Teodolit M. Tipi	1	725	725 00
» » III Tipi	1	1700	1700 00
Zeiss Nivo B. Tipi dairesi	1	290	290 00
» » dairesiz	1	250	250 00
Teketop	1	320	320 00
Zeiss Nivelman mirası	3	35	105 00
			3390 00

Beşiktaş Yıldızda bulunan okulumuz ihtiyacı olan yukarıda cins ve miktarı ile tahmin bedeli yazılı 6 kalem topografya aletleri ve teferüatı şartnamesi mu-cibince 27/11/939 tarihine rüşyan Pazartesi günü saat 14 de Yüksek Mühendis mektebinde toplanacak olan komisyonumuzda ihalesi yapılmak üzere açık ek-siltmeye konulmuştur. İlk teminat 254 lira 25 kuruştur. Şartnameyi görmek ve ilk teminat yatırmak isteyenlerin eksiltme den bir gün evveline kadar okulumuza ve eksiltme günü de Gümrüksu Yüsek Mühendis mektebine gelmeleri ilân olunur. (9375)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlanları

Kıymeti Lira Kr.	Pey parası Lira Kr.	Arsalar
700 00	52 05	Aksaray Güreba Hüseyinağa mahallesi Tekke sokağında 6 No. lı ve beş odası bulunan evin tamamı.
1278 00	95 09	Gedikpaşa Mimar Hayrettin mahallesinin Tatlıkuyu sokağında 14 No. lı ve bermucibi çap 71 metre mürabbaındaki arsanın tamamı.
368 84	27 52	Beyazıt Çarşı mahallesi Parçacılar sokağında eski ve yeni 8 No. lı kâğır dükkânın tamamı.

Yukarıda yazılı mahaller 15 gün müddetle satılmak üzere açık arttırmaya çıkarılmıştır. İhalesi 17/11/939 Cuma günü saat 15 de İcra edileğinden talip-lerin Çemberlitahta Vakıflar Başmüdürlüğü Mahlûlât kalemine müracaatları. (9083)

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden:

İstanbul Büyük Postahane binası kalâferi için 100 ton marin lave cinsinden maden kömürü alımı açık eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 29/11/939 Çarşamba, saat 16 da B. Postahane binası birinci katta P. T. T. Müdürlüğü odasında toplanacak alım satım komisyonunda yapılacaktır. Beher tonunun muhammen bedeli 12 lira 62 kuruş hepsinin 1262 lira, mu-vakkat teminat 94 lira 65 kuruştur. İsteklilerin olbaptaki şartnamelerini görmek ve muvakkat teminatlarını ya-tırmak üzere çalışma günlerinde mezkûr müdürlük idari kalemlerine kısmına, eksiltme gün ve saatinde de 939 senesi için muteber Ticaret Odası vesikası, mu-vakkat teminat makbuzile birlikte komisyona müracaatları. «9366»

NEOKALMİNA

GRİP, NEZLE, NEURALJİ, BAŞ, DIŞ, KIRIKLIK, SOÇUK ALGINLIKLARI ve AĞRILARI TESKİN EDER.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 4 ikincitaşın 1939 Vazî eli AKTİF PASİF

KASA:	Lira	Lira Sermaye	Lira
Altın: Safi kilogram 15.500.313	21.802.430,68		
BANKNOT	13.44.337,50		
UFALIK	1.465.485,67		
Dahildeki Muhabirler:			
Altın: safi K. G.	678.111	953.816,81	
Türk lirası	326.369,46		
Hariçteki Muhabirler:			
Altın: Safi kilogram 10.010.238	14.080.200,14		
Altına tahvili kabil Serbest döviz	17.926,76		
Diğer dövizler ve Borçlu kliring bakiyeleri	4.649.469,01		
Hazine Tahvilleri:			
Deruhde edilen evrakı nak-diye karşılığı	158.748.563,—		
Kanunun 6 - 8 inci madde-lerine tevlikan hazine tara-fından vaki tediyat	17.307.666,—		
Senedat Cüzdanı:			
TİCARİ SENEDAT	203.026.430,02		
Esham ve Tahviller Cüzdanı (Deruhde edilen evrakı A — (nakdiyenin karşılığı (Esham ve Tahviller) (İtibal kıymetle)	47.591.644,97		
B — Serbest esham ve tahviller	7.556.547,68		
Avanslar:			
Hazineye kısa vadeli avans	7.697.000,—		
Altın ve Döviz üzerine	11.055,97		
Tahviller üzerine	7.837.421,66		
Hissedarlar:			
Muhtelif:			
Yekûn	49.602.922,80	Yekûn	493.6.2.2.2.80

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren : İskonto haddi % 4, altın üzerine avans % 3.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. idaresi İlanları

Liste No.	Malzemenin ismi	Metre mik'abı muhammen bedeli Lira K.	Muvakkat teminat Lira K.
1	Çam tomruk Takriben 5071, 599 m3 muadil 11700 adet		
2	Çam azmanı Takriben 2377 m3 muadil 5300 adet	35 04	10125 30
		43 00	6360 55

Muhammen bedeli 4100 lira olan 20000 adet büyük 10000 adet küçük hasır süpürge 17/11/939 Cuma günü saat (10,30) on buçukta Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından pazarlıkla satın alınacaktır. Bu işe girmek isteyenlerin 615 liralık kat'î teminat ve kanunun tayin ettiği vesakile birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatları lazımdır. Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (9056)

NEDEN

Bütün mütehasşis diş tabibleri

RADYOLİN

Diş macunu tavsiye ediyorlar çünkü:

Radyolin

Dişleri beyazlatır. Diş etle-rinikuvvetlendirir. Dişlerin çürümesine mahî olur.

Ağız kokularını defeder.

Sabah, Öğle, ve akşam her yemekten sonra günde üç defa dişlerinizi fırçalayınız

RADYOLİNİ daima kullanınız

Muhtelif sergi-lerden 18 diplo-ma 24 altın ma-dalya kazanmıştır

İstanbul asliye birinci ticaret mahkemesinden

Doyçe Levant vapur acentesinin Andros vapurunun 101 ci seferile ge-len A. C. G. M. Y. markalı ve 865/67 numaralı 3 sandık pamuk ipliğinin 28/7/939 tarihinde 10393 numaralı itha-lât beyannamesile Moiz Yahni namına gümrük muamelesi yapıldıktan sonra ordinosu ziyaa uğradığından iptaline karar verilmesi Misak Taşı tarafın-dan talep edilmiş olmakla ziyai iddia olunan ordinonun bulan tarafından 45 gün zarfında mahkemeye ibrazı ve ibraz edilmediği takdirde iptaline kar-rar verileceği ilân olunur. (939/374)

Üsküdar ikinci sulh hukuk mahkemesinden:

Üsküdar İnkilâp mahallesin-de (eski evliya hoca) sokağında 16 numaralı hanede sakin iken 24/12/935 tarihinde vefat eden ve te-rekesine mahkememizce vaz'iyed edilmiş bulunan Mustafa kızı Dü-riyeden alacak ve borç iddiasında bulunanların bir ay ve veraset id-diasında bulunanların da üç ay içinde vesak ve senedatı kanuni-yelerile birlikte Üsküdar ikinci sulh hukuk hâkimliğine mür-a-caatları ve aksi halde terekenin hazineye teslim edileceği ilân o-lunur. 939/62

DEVREDİLECEK İHTİRA BERATİ

«Yeni kondansasyon müstahzaratı-nın imaline mahsus usul» hakkındaki icat için alınmış olan 10 Sontesrin 1937 tarih ve 2495 No. lı ihtira beratının ih-tiva ettiği hukuk bu kerre başkasına devir ve yahut icadı Türkiye devkii fiile koymak için icara dahi verilebi-leceği teklif edilmekte olmakla bu hu-susa fazla malûmat edinmek isteyenle-rin Galatada Aslan Han 5 inci kat 1 - 3 No. lara müracaat eylemeleri ilân o-lunur.

No. 140 Yazan: M. SAMİ KARAYEL

Sultan Mehmet şu emri verdi: Anadolu askeri geriye, Yeniçeriler ileriye!

Hazreti Fatih, artık surlarda hayır kalmadığını sezmişti. Şimdi son bir hücumla kale bedenlerini aşarak mevât olan Kostantiniyeye girmek lâ-zımdı. Derhal, Sultan Mehmet şu emri verdi: — Anadolu askeri geriye! Yeniçeriler ileri! Bu emir üzerine hemen yeniçeriler kale hendeklerini aşıp olanca kuv-vetlerle ileri atıldılar. Anadolu askeri geri dönmüştü. İmpa-rator ve maiyeti bu üçüncü hücumu gördüce şaşırılmışlardı. İmparator, zannediyordu ki; Ano-dolu askerlerinin hücumundan sonra artık Türklerin savleti duracaktı. Hiç akıl ve hayalde olmayan yeniçerilerin taze hücumları, kale bedenle-rini ılgal eden bütün Bizans askerle-rini tamamille nevmidiye sevkettiği. Yeniçeriler; o zamanın fevkalâde muntazam ve aman dinlemez askerleri olduğu için savletleri bütün kale du-varlarını sarsmıştı. Bu, sonradan ve küçükken terbiye edilip tam manasile müslüman olan asker, hep bir ağır-

dan kükmemiş bir arslan gibi bağırı-yorlardı: — Allahü Ekber! Allah, Allah! — Habire yoldaşlar! Habire Padi-şahın etten kaleleri!... Yeniçeri zabıtları ellerinde kılıç en önde hücum ediyorlardı. Adeta, bu askerler, surlara tırmanmakta yarışa çıkmış gibiydiler. Son bir gayretle, Rum ve ecnebi as-kerler, yeniçeriler üzerine durmadan taş, ok, kızgın yağ, Rum ateşi yağdırı-yorlardı. Muharebe o derece müthiş ve kanlı olmuştur ki, iki taraf bazan kale burçlarında gırtlak, gırtlığa geliyor, birbirlerini boğazlayarak surlardan a-sağıya düşüyorlardı. Hazreti Fatih, at üzerinde, sağ elin-de bir kılıç, sol elinde altın bir topuz olduğu halde askerlerini teşvik için sesleniyordu: — Haydi, arslanlarım! İleri! Yeniçeriler, kale duvarlarına daya-dıkları merdivenlere sığıyor ve elle-rinde palaları olduğu halde burçlara doğru yükseliyorlardı. Düşman askerleri, merdivenlerle urmanıp çıkan yeniçerileri, taş ve

Rum ateşi ile şehit edip düşürüyorlar. Fakat; düşen yeniçerinin yerine bir diğerinin tırmandığını görüyorlardı. Yüzgeri etme, yılma, şaşkınlık gös-terme, tereddüt yoktu. Hep birden ö-lüme koşuyorlardı. Çünkü; şehit olanlar cennete, kalan-lar gazi unvanına müstahak olacaklar-dı. Eğriköpü ile Topkapı arasında bu mü-cadele devam edip dururken, Haliç tarafına da hücumlar muvaffakiyetle devam ediyordu. Hamza Bey kumandasında bulunan donanma askeri Ayvansaray surlarına dayanmışlar, kısmen kale bedenleri ü-zerine çıkarak boğaz boğaza düşman-larile çarpışıyorlardı. Zagnos Paşa; Halice kurduğu köprü üzerinden askerlerini ileri sürüyor ve bir yandan da Halici muhafaza eden surlarda gedikler açmak için lâğimler kazdırıyordu. Umumi hücum başlıyaltı saat ka-dar olmuştur. Mayıs ayının kızgın ve sıcak bir günü idi. Güneş tam re'se yaklaşmak üzere bulunuyordu. Türk askerini tabiatın bu yakıcı gü-nü bile azminden döndüremiyecaktı. Bir aralık Hazreti Fatih; atını ileri sürdü. Karaca Paşanın bulunduğu hü-cum yerine geldi. Ve Karacayı huzuruna çağırarak şunları konuştı: — Karaca; vaziyeti nasıl görüyorsun? — Padişahım, inşallah bugün şehre gireceğiz. — Ben de öyle ümit ediyorum. — Padişahım, müdafilerin mukave-meti kırılmış gibidir, — Evet... — Anadolu askeri onların özünü aldı.

BES HASTA VAR

No: 140

Yazan: Etem İzzet BENİCE

— Kulunuz kurbanınız olayım, beni suçlu bi-rakmayın Dedi, yalvardı. Ben de belki o kadar defa: — Sizin için daima iyi düşünüyorum! Dedim de, ondan sonra adamcağzın içi rahat-landı. Fakat, Rifat Şükrüden öyle bir bahsediyi var ki bir adam da ancak bu kadar kötülenebilir. Rifat Şükrünün ne hilebazlığını, ne gaddarlığını, ne muvekkillerini soymadığını, ne devlete fenalık etmediğini. Söylemedik hiç bir şeyini bırakmadı. Hem de, öyle nefretle anlatıyordu ki. — Rifat Şükrü diynce, herkes te onu bu memleketin en yüksek, en temiz avukatı zanne-der. Onun ne müfsit, ne rezil olduğunu bilmek için yakından tanımalı. Diye bir söze başladı: Durmadan söyledi. Bir iki cümlesi hemen harfi harfine aklımda kaldı: — İnsafsız herif herhangî bir davalıyı bir ke-re eline düşürdü mü sırtlan gibi ihklerine kadar kanını emer. Hiçbir müvekkil, üstündeki yorga-nını bile satıp parasını bu adamın eline tutuştur-madan yakasını kurtaramamıştır. — Kaç davasını ben bilirim ki davacı aley-hine karşı tarafla uyumuş iki tarafı da soymuş soğana çevirmiştir. — Rüsvet bunlarda, komisyonculuk bunlarda, tellâhlik bunlarda,

— Kaç defa bana önüne düştüğü frenkleri de soymak için Mersin limanı ve Trabzon rıhtımı imtiyazı etrafında iş ve komisyon teklif etti. Yine, ben insan.. Diye bu herifin yüzüne bakiyordum. — Servetinin yarısını muhakkak şantajcılık-tan yapıyordu. Birkaç Yahudi ile birlikte olup Ko-her: Şalmon ailesini nasıl soyduğunu bilmiyen kal mamıştır. Bu, böyle şirret bir heriftir! Daha birçok şeyler söyledi amma, şimdi to-parlıyamıyorum. Fakat, ne de olsa bu kadarı bile müthiş bir şey! Eğer, söylenen bu sözlerin yüzde biri dahi doğru ise insanın hayretten donacağı ge-liyor. Kim, zanneder ki herkesin ağızındaki meş-hur avukat — Rifat Şükrü Bey. — Bu, adamdır. Ne iç yüz yarabbim? Şeyh zade için bir şey söylemedi amma, bir aralık doktor-dan da yine ben ne sordum da bilmem, pek fena bahsetti; hatta, asabiyetle: — Birak canım, bu teresleri hepsi birbirinden beter adamlar. Dedi, onun için de söylemediğini bırakmadı. — Zanneder misin ki, doktor beyimizin o sıra sıra apartmanları alın terile yapılmıştır? Diye başladı. Onun için de birçok şeyler an-lattı: (Devamı var)

Ölümlerle ilgili kiralık kasalarımızda muhatara ediniz

HOLANTSE BANKASI N.V.

1357 Hicri	1355 Rumi	
Ramazan	1. ci Teşrin	
28	28	
1939, Ay 11, Gün 314, Kasım		
10 İkinciteşrin CUMA		
Vakitler	Vasati Sa. Da.	Exami Sa. Da.
Güneş	6 40	1 43
Öğle	11 58	7 01
İkinci	14 39	9 42
Akşam	16 56	12 00
Yatsı	18 30	1 54
İmsak	5 00	12 03

Sahibi ve neşriyatı idare eden
Baş muharriri
ETEM İZZET BENİCE

Sahibi ve neşriyat idare eden Baş muharriri ETEM İZZET BENİCE Son Telgraf Mathaası